

محمد جازی

هزار سخن

گرد آورده

حاجی سید علی کمالی دزفولی

دسرمایه
کتابخانه ان سینا

چاپ اول دوهزار نسخه	فروردین ۱۳۳۹
چاپ دوم سه هزار نسخه	فروردین ۱۳۴۱
چاپ سوم سه هزار نسخه	فروردین ۱۳۴۶

حق طبع محفوظ است

چاپ افست حاج محمدعلی علمی

من آنچه میتوانستم

در خوشبختی شما کوشیدم

«محمد مجازی»

مماير آثار فریمزده :

مجموعه مقالات

آئنه

ساعر

اندیشه

آهنگ

دسم

داستانها

ریا

هما

پریچهر

پروانه

سرشک

نمایشنامه ها

محمود آفارا وکیل کند

حافظ

۱

ناسروده ، در جهان نغمه ای نیست اما هر سری آوازی دارد .

۲

دوای دردها همه ، نیکی است بشرط آنکه ندانند شما نیکید و گرنه نخواهند گذاشت نیک بدانید .

۳

رنج داشتن از نداشتن شیر است .

۴

هر که بتواند با خودش بسازد ، با دیگران هم می سازد .

۵

از مردم دنیا عده کمی عاقلند و عده کمی دیوانه . اینهمه اختلاف بجهت
و خونیازی از این است که اکثریت مردم نه عاقلند و نه دیوانه .

۶

با عشق اگر حیده کنی میگریزد .

آنروز که همه بفهمیم که نمیفهمیم جنگ عقاید از میان بر خواهد خاست .

روشهای مختلف فلسفی ، بیان احوال روحی و میزان فکر فلاسفه است
نه وصف حقیقت .

تا کسی همه را دوست نداشته باشد ، نمیتواند یکپراخیلی دوست بدارد .

معتوقیرا که چشم انتخاب کند ، چه بسا که محبوب دل نشود اما آنرا که دل میزند
بی گمان نور چشم خواهد شد .

آنروز که بشر بر شد فکری برسد احتیاجی بقانون نخواهد بود .

برای درست فکر کردن ، باید اول دل را از کینه و بدی پاک کرد . ۶

لازمترین و بزرگترین علم آنست که ما را خوب و خوشبخت کند.

خوشگلی در دست عاقل، مایه خوشبختی است و در دست نادان، مایه بدبختی. اما من خوشگل عاقل ندیده ام.

غرض از بحث قیل و قال، چیز فحیدن نیست، غرض زور آزمائی است.

زشت را از زیبا با چشم سر تشخیص میدهم اما قصاصت نهانی با چشم دل.

اینهمه روح و شنا که از نیکی و عدالت میکنیم، برای این است که دیگران گول بخورند و با ما به نیکی و عدالت رفتار کنند و گرنه ما خودمان از این حرفها گول نمیخوریم.

چه بسا که بد زندگی نام عشق میکند دارند.

آنکه از همه بیشتر میگوید و میخندد، معلوم نیست که از دیگران خوشتر باشد.

مردم دنیا بچو دیوانگانی کور و کربجان هم میافند و یکدیگر را ندیده و نشناخته، میدرند و بر این دیوانگی، نام جنگ و افتخار میکنند.

آنکه از ما بالاتر است ما را بدبخت میداند آنکه از ما پایین تر است ما خوشبخت تصور میکند اما هر دو در اشتباهند زیرا ما گاهی خوشبختیم و غالباً بدبخت؛ بدبختی مادر آن ایامی است که به تقاضای زندگی خود توجه داریم و خوشبختی مادر آن لحظات کوتاهی که به نعمتهای زندگی خود نظر میاندازیم.

در بهار زندگی، تاثیر عشق در وجود پسران، همچو طوفانی است که بر دریا بگذرد، عاقبت فرو نمی‌شیند و فراموشن میشود؛ لکن داغ عشق در دل دختران، همچو آتشی که بگلزار رسیده باشد، محو شدنی نیست.

نعمت آنست که مارا خوش و آسوده کند نه بیچاره و گرفتار .

یل خوشها از زیر نظر و از دسترس مایگزود اما هر کس باندازه نشکند و
واستعداد خود از آن نصیب میبرد .

رزم سعادت ، دوسه حرف بیش نیست لکن از هیچکس آزرانی پذیریم مگر
از یک عمر تجربه وقتی که کار از کار گذشته .

اگر در طلب تازگی ، ثواب و افراط میکردیم ، اینهمه افکار و آثار رشت
بوجود نیامد .

ناصحان در حیرتند که چرا پندشان در دیگری نمیگیرد اما حیرت نیست
که این پندهای عالمگیر ، غالباً از دهان گوینده تا بگوشش خود او نمیرسد .

سخن داشته باش و پذیرا دلی داشته باش سخن پذیر .

اگر ما در نمرد ، بحکس بد بخت نمیشد .

آنکه تواند بهره دار و قانع باشد ، هیچ چیز قانع نخواهد شد .

عشق مراحل دارد که از زندگی تا بخدائی میرسد .

خوشی تمام ، آن حالی است که یا نیامده و یا از دست رفته .

با عقل زندگی کنیم و با دل خوش باشیم .

هر وقت و بهر دلیل ، غصه امی خورده ایم ، بیجا بود .

در آن یک خطه که گفتیم «کافی است» همه نعمت دنیا مال ما است.

پنجو شاهی، عشوه گر، غالباً دنیا بکسی رو میکند که قدر او را نمیداند.

هر کس در هر حال، هنوز آنقدر نعمت در اختیار دارد که از عهده بر نیاید.

تنها زنی که آزار نمیرساند، مادر است.

بنای زندگی بر تقلید است اما بنهرمند باید از تقلید برپیزد.

ارضایت دادن چه حاصل اگر قوه بکار بستن آنرا باندهند.

عقل ناقص است که میانه دلمه را بهم میزند.

عقل اگر کامل شد، دل بدو تسلیم میشود .

این غم مجبول که چاشنی هر حالی است، غم آن معشوق خیالی است
که هرگز بدست نیافتد .

ترقی دوستان را نخواستن، البته مقداری از حساست است اما
مقداری هم از این است که وقتی دوست ترقی کرد، از دست میدهد .

رنجهای مابین تر از جنک عقل و داست .

هنر، زائید و احساسات یقین است و احساسات یقین، مولود دلی پرست .

غالباً منظور نصیحت گو، اثبات برتری خویش است .

بی یاری و تنهایی غمناک است اما در کنار یاریستن بهدل نبودن،
جان میگذارد.

طبیعت ما برای درک ناخوشی است نه خوشی چنانکه پنج بیمار پیر احسن
میکنیم اما لذت تندرستی را در نمی یابیم.

انکار که دیرانه ما به کاخ بگلستان شد، آیا کاخ نشینان همیشه راضی
و خوشحالت خواهند بود؟

پند و اندرز پنچ نور خورشید که میوه ناری تاباند، جوان را زودتر برشد
میرساند لکن تا زمان بر او نگذرد، از آفتاب هیچ حکمتی نچمته نخواهد شد.

ادعای برتری و رهبری کردن، دلیل بی شرمی و شیادیت.

عشق مرضی است که اگر معالجه نشد، مرض بی عشقی ما را خواهد کشت.

تا طبع بشر بگوشت نیست، دوشنده و خورنده خواهد داشت.

اسباب خوشبختی را از دیگران می خواهیم و دما دم از بیکدشتی و نامهربانیا
شکایت داریم غافل از اینکه اسباب خوشبختی در دست خود ما و
بیکدشتی و نامهربانی هم از خود ما است.

عشق پرده و لفریبی است که بروحشت سرای زندگی کشیده.

موضوع حسادت، چه خرمهره باشد چه ذرغلتان، اثر آن یکی است.

هر کس می تواند هر روز، خود را بهتر از دیروز بسازد.

آنکه عقل را آفت جان خود میداند، باید از بیعتی بنالد زیرا عقل ،
دشمن آفتاب است .

ادب و بی ادبی ، دو صورت از درون خاطر ما است ؛ یکی زیبا و
دلپذیر ، دیگری زشت و نفرت انگیز .

اگر باید رشک برد ، بجای رشک ببریم که خوشبخت است .

پند حکیم همچو قطره آب که بر جای سوخته بیفتد ، لا اقل یک لحظه آرامش
مینماید .

انسان ، در هر مرحله از عمر ، طفلی است که اگر بازیچه را از دستش بگیرند
ناله و فغان میکند .

آزادی وقتی است که اختیار مبدست عقل باشد .

پسران عشق را بازی میگیرند ، دختران با عشق زندگی میکنند .

دنیا در خود ما است هر که بر خود مسلط شد ، دنیا را با طاعت در آورد .

آفرینش سریت که وقتی لایق شدیم خداوند بر ما آشکار خواهد ساخت .

چه بسا که با تعجب و تمسخر و وحشت با شتباه دیر روز خود گاه میبینیم
و باز فردا همان اشتباه را از سر میگیریم .

چه بسا که مال و مقام و دانش و سایر مزايا را برای خوشبخت کردن
خود مان میخوانیم . برای آن میخوانیم که دیگران را حسود و بدبخت کنیم .

چه پیروزیها که عین شکست است .

عقل و تدبیر ما ساخته تربیت روحی و معلوماتی است که تا امروز
اندوخته ایم ، اگر بنحوا هم بر عقل و تدبیر خود بنفیرانیم ، باید از فردا تربیت و
معلومات بهتر و بیشتری کسب کنیم .

هر جادو نفر باشند ، یکی حاکم است و دیگری محکوم .

انسان از اینجبت از حیوان پست تر است که گاهی بدون ضرورت
ظلم و درندگی میکند و از اینجبت از حیوان برتر است که گاهی بخاطر رحم و
انصاف از خود میگذرد .

آنکه در راه آرزو قدم بر میدارد ، در عین کامیابی است .

آرزو برای آدم ساعی، مایه دنجوشی و محرک عمل و برای آدم قفل،
مایه رنج و ناکامی است .

سهری ایمان از خواب برنخیزد، خوش آن ایمانی که مارا خوبتر و خوشتر کند.

خلق خوش، چراغی است که صفات خوب مارا روشن میکند و بر
صفات بد ما سایه میاندازد .

« علم و هنر، شرط اول استعداد است، و هم استاد، نوم پیکار
امایین نومی از آن دو دیکر واجب تر است .

استحکام اخلاقی و استقامتی، میباید جانشین سایه مرایا باشد، اما
تجیح نعمتی بجای آزار نمیکرد .

خلق خوب ، پول رایجی است که با هر نعمتی عوض میشود .

شاعر را در غیاب دوست میداریم و محترم میشماریم اما در حضور ، بهسری
میداریم ، صاحب مقام را در حضور ، ستایش میکنیم اما در غیاب ، بهسری
نام میبریم .

امید ، سرابی است که اگر ناپدید شود ، ما همه از شکنجی خواهیم سوخت .

عشق آتش است ، اگر نباشد خانه سرد و تاریک است اما اگر بجای
افقاده ، خانه و خانمان را میسوزد .

همیشه غصه دیر روز فراموش شد ، غصه تازه ای برای خود میسازیم
زیرا وجود ما نبضه محتاج است .

استعدادیکه پرورش نیافته، همچون گنج مرمی که دست هنرمندان آن
پیکر زیبایی نساخته باشد، چندان ارزش ندارد.

آنکه یکنحی خود را بدست دیگری میداند، بسی ناکامی خواهد شد.

چه بسا که در پس چهره نازبا، طلعتی زیبا نشان باشد که از مهر و نیکی و وفا
ساخته شده.

رنجی که از تصور خطر می‌ریم، همیشه از خطر بزرگتر است.

گاه از یک تبسم، همچو از بخند آفتاب، دنیای روشن میشود.

زن از دوستی عشق میرسد، مرد از عشق بدوستی.

نزدیکترین راه اصلاح جامعه اینست که بیدارگشت از خودمان شروع کنیم.

آنچه مایه تفاخر است، علم است و اخلاق اما آنکه باین دو تفاخر کند
نه علم دارد و نه اخلاق.

کو بر اشک را باید نشان کسی کرد که قدر آزار بشناسد یادریا باین سخت
نه پایمال ناکسان شود.

پستی عیبی است که با کمیت و مقام پوشیده نمیشود.

جاده بلند، آدم پست را بالا نمیرود اما آدم پست، جاده بلند را پایین
میآورد.

در دنیا مجولی نیست چشم عقل ما هنوز باز نشده.

مایه رنج و شرمساری این است که خود را قابل تر از آنچه هستیم بنانیم
و مایه تأسف اینکه قابلیت خود را نشان ندهیم .

عقل برد و گونه است ؛ یکی دشمن عشق است ، دیگری خدمتکار عشق
آن اولی هنوز کامل نیست .

پنجو آهمن و سنک و چوب ، هر کس بخاری میخورد ، تا مهارت
استاد و پرورنده چه اندازه باشد .

من نمیدانم از کجا آمده ام و کجا میروم اما میدانم که باید اینجا ، در
آسایش خودم و دیگران بگو شوم .

ینکی و مهربانی و کشاد و رونی . هر شستی را زیبا میکند .

اگر راستی از خطر میترسیم، بر خیریم و کاری نکنیم و گرنه ترس بی‌علم
مارا کوچک و خطر را بزرگ میکند.

آینده دنیای تازه ایست که طبیعت با اختیار ما میگذارد، آنچه در این
دنیا میسازیم، بسته به صلاحی است که از فهم و خرد فراهم کرده و مهارتی که
در ساختن بنای سعادت بدست آورده ایم.

معشوق برای مرد باری است که باید بدوش برود، برای زن،
مربی است که بر آن سوار میشود.

هوش بی عقل، مارا بلند میکند آماز و بر زمین میزند، عقل بی هوش مارا
تا بام خانه بالا میبرد، هوش و عقل اگر همراه شدند مارا با فوج آسمان
میرسانند.

آدم خوبرو در خیال می پرستیم اما اگر اتفاقا باو برخوردیم، بی اعتنا
از کنارش میگذریم یا آنقدر کوچکش می شماریم که شرمند از مایه گیرند.

گاه در راه عقل، باید دیوانگی کرد.

هر قدر دنیا نامهربان باشد، شما بان خودتان مهربانی کنید و رنج بسود و
بخود راه ندید.

سرمایه شما، منظور و فکر و همت شماست، در بازار دنیا باندازه این سرمایه
بشما کالا میدهند.

کودک را از مادر نمیتوان جدا کرد، جوان بلذت از خانوادها جدا میشود.
پیر از جدایی بیزار است.

بخاطر نا ملائمتیکه در اساس زندگی اثر ندارند، سعادت
برهم نزنیم.

نوشته های علمی همچو زربانست که وقتی از یک پله بالا رفتید، دیگر آن
پله را لازم ندارید اما پرورده های ادب، بانغ کل است که هر کلی همیشه
خواستنی است.

اگر میخواهید بدانید غصه شما چه اندازه درست است، از نظر دیگری
نگاه کنید.

محبت و شادی و صدف جونی، طلبه را بدل بقصر میکند.

عیشی که در آن محبت نباشد، غذائی است که بسیری بخورند.

خیلی دلمان میخاهد حق شناس باشیم اما دشمنانی مانند خود خواهی
و نخوت و حسد و منی، نمیکذارند .

لیاقت در کاربرد، عین بی لیاقتی است .

خانه آراسته کسی را خوشخت نمیکند، روح آراسته است که خانه را بجا
خوشختی میسازد .

کیکه ندرستی را فدای کار و کوشش میکند، پی خانه را میتراشد و در
و دیوار را می آراید .

سرنوشت آن وقایعی است که میتوان پیش بینی کرد . هر قدر بر
قوة پیش بینی ما میافزاید، از قدرت بخت و سرنوشت میکاهد .

بسی حقایق امروز که موهومات فردا است .

نامه و شکایت از جوانان ، شفقت می‌گیرند و از پیران نفرت .

وقتی وسایل آسایش فراهم بود ، بگلرپوچی زندگی می‌قیمد و بنیادیده
تحتیر و بیزاری می‌گیریم اما بهیچکه خطریا مرضی پیش آمد ، زندگانی بسی خوب
و خواستنی میشود .

شاید قمار ، کساتهای آانی را بر طرف میکند اما مرضهای جادو دان میخشد .

هر کلمه که از دهان بیرون می‌آید ، مربی است که بزخمی میرسد یا خجرت
که دلی را شکافد یا نسبی است که دریای احساسات را بتلاطم می‌آورد و پیش از
گفتن تا مل کنیم .

چرا سیکه کینفر راکشت ، آدم کش است اما نویسند و ای که بانوک
قلم ، سیل خون راه میاندازد آدم کش نیست ؟

یک روز ، زندگی روشن است و روز دیگر تاریک . از روزهای شون
آنقدر نور بگیریم که در روزهای تاریک ، روشن باشیم .

همچنانکه نور زیاد مانع دیدن میشود ، فراوانی نعمت ، مانع لذت و
برخوردار است .

رنج و گرفتاری کبرس باندازد جل و بی تدبیری اوست .

رضایت خاطر ، بزرگترین نعمت است و باین جهت با سخت ترین
کوشش و دشوارترین فداکاریها بدست میآید .

بهر ، مولود فراغت و آسایش جامعه است .

در جوانی از آتش عشق میوزیم ، در پیری از این میوزیم که چرا این آتش
درمانگیرد .

خواستن توانستن نیست اما قوای ما را صد چندان میکند .

آنگه رنجیده و آزرده ، ترک وطن میکند ، روح ما سازگار خود را همراه میبرد .

شرط مهربانی ، تنها دل مهربان نیست ، چشم و زبان هم باید مهربان باشند .

در نوشته ها و اشعار ، آنچه از همه مبهم تر و نامفهوم تر است ، زاریست
که بین گوینده و معشوق رفته .

در میان سازندگان اجتماع ، مسئولیت نویسنده از همه بیشتر است .

آنکه در زندگی هدف ندارد ، کسی است که در بیابانی هوشناک گم شده باشد .

شرط خوشی امشب اینست که خوشی فردا را از ما نگیرد .

بد کوئی حسود ، دلیل برتری شماست .

هر چه ساختگی باشد ، کم بهاست مگر تعریف بیجا که بجان میخورند .

خوش گذرانی تیراست اما سعادت بدون تقوا ایسر نمیشود .

کوچکی و بزرگی حوادث بسته بهوت و ضعف فکر ما است .

زرنگی دیوار است بین درستی و نادرستی، معلوم نیست این دیوار
 بکدام طرف تعلق دارد.

زندگی سازیت که طبیعت در دست ما گذاشته، خوش نواختن این
 ساز، بسته به استعداد و پشت کار ما است.

حادثه را باید همچو سیل بهاری پیش بینی کرد تا اگر اتفاق افتاد، بتوان
 آنرا بحجاری مفید انداخت و از آن بهره برداشت.

اگر انکار و آداب و اعمال انسان را از زوائد و موهومات بپیراییم، یک
 زندگی حیوانی برای ما میماند.

بسیاری از حقایق را در زندگی باید ندیده گرفت.

آنها که دایم شکایت دارند و مینالند، پرسید دنیا را بچه صورت
میخواهند، آیا در آن صورت گله ای نخواهند داشت ؟

۱۵۰

از خانه ای که صدای خنده بیاید، دری به بهشت باز است .

۱۵۱

نساختن زن و مرد با هم، بیشتر از اینست که هر یک دیگری را با طبیعت و
غرائز جنس خود تصور میکند .

۱۵۲

چه دیوانگیها که بنام عقل، ببار میآید .

۱۵۳

هوسها را باریچه قرار بدیم نه آنکه خود باریچه هوسها باشیم .

۱۵۴

زندگی باریست اما قواعد بازی را باید رعایت کرد .

خوشبختی شاعر در اینست که معشوق خود را در خیال، بصورت و سیرتی
میآفریند که آرزو دارد .

گاه از یک کلمه، یک شعر، یک آهنگ موسیقی، یک گنجینه لطف
و حکمت میاندوریم .

هزاران خوشی هست که وسیله آن بدست خود ما است .

آن اندازه مناعت و آزادی که ما را یحباره از دیگران بی نیاز کند، دل را
نخست و از محبت خالی میسازد .

وقتی باد دشمن، در خیال، بجاکه می نشینیم. اگر بی عرضانه از او هم دفاع
کنیم، چه بسا که ما خود محکوم باشیم .

آنکه تیغ و طپانچه با طفل میدهد، خون بگناهان را بگردن میگیرد ،
 طبیعت نیز که اینهمه اسباب جنگ و کشتار، در دست ما کو دکان عقل میگذارد
 مسئول اینهمه مصیبت ما است .

صلح ، باعث رونق کار مردم و کساد بازار حادثه جویانست .

چه آسان حرف سرد میزنیم و میزنجانیم اما حرف مهربان چه شکل
 بزبان میآید .

همچنانکه صورتی از یک خط و یک موج زشت یا زیبا میشود ، وجود یا نبرد
 از یک حرف و یک نگاه ، محبوب یا منفور میگردد .

دانش اندوزان ، از هزار بلا در امانند .

۱۶۵

منه‌ترین اختراع بشر، کتاب است .

۱۶۶

دزدی گناهست و دستگیری ثواب . اما سیاست نه گناهست
و نه ثواب ، تا نتیجه آن چه باشد .

۱۶۷

اگر بعل مشغولید ، ممکن است بمقصود برسید و گرنه خیلی بامید بخت
نباشید .

۱۶۸

خرد گیری از دیگران ، دشمن میسازد ، خرد گیری از خودمان ،
آدم کامل ببار میآورد .

۱۶۹

بچه‌نماید که قمار ، آسانترین راه ثروتمند شدن است ولی باید بر چه
ثروت داریم در این راه از دست بدهیم تا بخلاف این تصور برسیم .

هنرمندیکه عاشق نباشد ، چراغی است که بی روغن میسوزد .

مهرباد و پدر و خانواده و دوستانست که اهل کوی و برزن و شهر
و وطن را فرامیگیرد ، آنکه وطن را دوست نگیرد ، از مهر و محبت بنحیر است .

من یقین دارم که روزی بشهر برمک ، فائق خواهد شد اما از این غصه
میگیرم که چرا آنروز نخواهم بود .

آنکه هر پیش آمد ناگواری را از چشم بد روزگار و از بدخواهی دیگران می بیند
و هیچ تقصیری بعده خود نمیگیرد ، از اینگونه پیش آمد بسی خواهد دید .

هرچه قانون با طبیعت بشهر موافق تر باشد ، اجرای آن آسان تر و
بعدالت ، نزدیکتر خواهد بود .

بین احباب آداب نیست اما باید نازک بینی و مهربانی و جانفشانی
باشد.

مرگ، حقیقی است که هیچ زنده‌ای باور ندارد.

عشق را شهوت، بازاری و التماس، نجانۀ دل می‌آورد و بر سریر
حکمرانی می‌نشانند اما زادگان شهوت، پتوحسادت و خودخواهی و نخوت
و بیداد، عشق را بخواری میکشند و بجای آن، دشمنی می‌نشانند.

عشق، شعله‌ایست که اگر آتش دوستی مددگیرد، فروخواهدشت.

آنها که خودکشی میکنند برای این است که محبوب‌تر شوند و دلها را بسوزانند
خافل از اینکه برای محبوب شدن، وسایل بهتری داریم.

هیچ درد و نخته ای نیست که دو انداشته باشد اما چه بسا که دو اینچوایم
و باد درد و نخته میساریم .

در جوانی ، دنیا را سراسر ، زیبائی و عشق و شور و شعری بینیم ، در
پیری این همه را از پشت پرده اشک تماشا میکنیم که نصیب دیگرانست .

صاحب عقل و هوش ، حال هر کس را میفهمد و دنیا را از نظر او می بیند
اما صاحب دل ، با هر دلی هموائی میکند .

آدم کمدل ، از مرگ وحشت دارد و با سختی های زندگی هر چه باشد می سازد
و خود را نمی کشد ، آدم پر دل ، از مرگ نمی ترسد اما باز زندگی را هر چه
سگین تر باشد ، مردانه تر میبرد و خود کشی نمیکند ، آنکه جان خود را میگیرد
کمدل نیست اما مردود و لا و ر هم نیست .

عشقی که معشوق تجلیل کند، ظلم است و دشمنی .

۱۸۵

عشقی که از یکطرف باشد، ستر و سوزیست که صاحب دلان، در دل نگاه
میدارند و خود پرستان، مایه خود پرستی و آزار معشوق قرار میدهند .

۱۸۶

کوئی هنرمند، منبع نور نیست که چشم حسودان را خیره میکند و از دیدن هنر
باز میدارد، باید از میان برخیزد تا کور دلان هنر را ببینند .

۱۸۷

بهتری پسندیم که نادان باشیم و ما را نادان بداند تا نادان باشیم و ما را
نادان تصور کنند .

۱۸۸

هر اندازه رنج بردن از ناکامی، موافق طبع ما است، لذت بردن
از خوشیها برای ما دشوار است .

تا علت حوادث از پنهان است ، بخت و سرنوشت بر ما
حکمرانست .

۱۹۰

زن زیبای بدخو ، گلی است که در جام نوش ، زهر فویشی دارد .

۱۹۱

جوانی و زیبایی و شور و عشق و امید را طبعیت با میدهد بشرط آنکه واپس
بگیرد و در عوض ، نعمت عقل با نبخشد اما آنها همه را یک بیک از ما بگیرد
و غالباً و عده عقل را فراموش میکند .

۱۹۲

وجود ما در این جهان ، ذره ای بیش نیست ، عجب آنکه بدین ذره -
میخواهیم زمان و مکان بی انتها را فرا بگیریم .

۱۹۳

موقعیتهای آسان ، ما را از لذت سعی و همت باز میدارد .

از نعمتی محروم بودن، چندان دشوار نیست اما نعمت را بگناه خود از
دست دادن جانسوز است .

۱۹۵

بعضی با مشکلات ، بازی و تفریح میکنند، بعضی هنوز مشکل نرسیده
میلرزند و فغان دارند .

۱۹۶

عاشق از آرزودن معشوق و عذاب دادن خویش ، لذت میبرد .

۱۹۷

تنها کمال نفس است که ما را از هر نعمت دیگری بی نیاز میکند .

۱۹۸

همچنانکه باغبان ، هر روز علفهای هرزه را از پرو پای گل میکشد ، ما
نیز باید دائماً افکار بیوده و مزاحمی را که بدست و پای مایمید و مانع پیشرفت
و خوشی میشود ، از خاطر بیرون کنیم .

دانش و هنرمندی استادان بزرگ ، شاگرد پر دل را پروبال
شوق میخشد اما شاگرد کم دل را ناامید میکند و از کوشش باز میدارد .

عاشق جسم و صورت ، پلنگی است که دتش بشکار نمیرسد و میغرد ،
عاشق روح و سیرت ، غرنخوانی است که مدح و ثنای معشوق را میسر آید .

مرگ ، دوا می تلخی است که ناخوشیها همه را شفا میبخشد .

غالباً از نادانی وحشی نداریم ، از اینکه ما را نادان بدانند میترسیم .

تا کسی مکرر شکست نخورد ، رفرق را در نمی یابد .

در صورت و سیرت و زندگانی هر کس ، عکس اندیشه او نمایان است

۲۰۵

بچنانکه تا کسی نیا منوخته باشد، نمیتواند بدگیری بیاموزد، تا کسی محبت
ندیده باشد نمیتواند مهر و محبت بورزد.

۲۰۶

در کارخانه خلقت هم بی نظمی و دزدی میشود و گرنه دیوان صورت
فرشتگان را نمیدزدیند.

۲۰۷

اگر میخواهید همه شمارا دوست بدارند و با شما یاری کنند، از هیچکس توقع
دوستی و یاری نداشته باشید.

۲۰۸

یک سدی بیش از هزاران سپاه از بیدادشگران جلو گرفته.

۲۰۹

خوشبختانه غزل را بنحاط صنعت و هنرنمایی میسازند و گرنه عشق از اینمه
نالیدن و زاریدن عار دارد.

در این دنیای سراسر بیداد و حرمان که بنای زندگی بر رنج بردن و
رنج دادنست، تنها مایه تسلی، نور انزان و مرد مهر و محبت است که گاه
از در چنگ تنگ و لها بر این حشخائیه تاریک میابد .

بهان زدن گناهست اما بهان را پذیرفتن، گناه بزرگتر است .

آنگاه با تعلق میگوید، ما را دوباره تصور میکند : اول آنگاه میدانیم او
دروغ میگوید و دروغ را می پذیریم ، دوم آنگاه سعی میکنیم آن دروغ را راست
بگذاریم و بر خود ببندیم .

آنگاه پیش ما بدگیری بهان میزنند، ما را نیز احمق میداند .

فکر و فلسفه هر کس، با سن و مزاج و بخصوص وضع او در جامعه عوض میشود .

بخشایش آنست که بهر سآنچه را تمنا دار و بختند؛ بزرنگی خود را برای
جلوه گرمی و بامید تحسین آرایش کرده، نگاه تحسین بکنید و انخم و تحقیر او را -
بجان بخرید .

گاه علت غمی که داریم، غیر از موضوعی است که بهانه غم قرار داده ایم
باید آن علت واقعی را پیدا کرد و در رفع آن کوشید .

یک عمر از دشت مرگ . بخود میلرزیم در صورتیکه وقتی اورسید، ما -
چشمه را بر بزم گذاشته ایم و او را ننخواهیم دید .

استاد هنرمند. از سنگ آدم میسازد مرتبی بهیروز آدم دل سنگ ببار میآورد

وقتی مشکل زندگی حل میشود که خود به تنهایی از عهد حل آن برائیم .

متصل بدنبال خوشی میگردیم اما همیشه بدستان افتاد، آنرا بصورت
غم در میآوریم .

تحمیل روش تازه بر مردمی که مهیا نباشند، همچو غذای ثقیلی است که
به کودک شیرخوار بخوراند .

برای سرگرمی، باید در بازی زندگی وارد بود اما اگر روزگار اسباب بازی را
از دست ما گرفت، باید مثل آدم بزرگی که در بازی کودکان شرکت داشته،
بلخند زنان از جرکه اطفال بیرون آمد .

عشقی را که عقل بیند، بهشت است و آنرا که نمید، جهنم .

عشق زن بفرزند خویش است، بدیگران عشق را میفروشد .

بیشتر رنجهای ما از ناملایماتی است که در زندگی و خوشبختی ما هیچ اثر ندارد

جمعیت شبیه بیل است، جرعه های گوارا و جان بخش وقتی بسم جمع شد دیوانگیها و خرابیها میکند.

خیال آن دنیائی است که بیشتر عمر آنجا میگذرد باید دنیای-
خیالمان را جای استراحت و عیش و خوشی بسازیم.

بهترین و برترین شاهکار آفرینش آدم و انانی نیک و مهربانست،
خوشبختانه همه کس میتواند خود را باین مقام برساند.

عقل ما محصول تجربیات عمر کوتاه ما است. باین عقل مختصر ایمان
داریم اما هزاران سال عمر و تجربه گذشته گمان را نمی پذیریم.

بهرین پشیه انسانی، کشاورزیست .

بیچ تماشائی عبرت انگیزتر و مفیدتر از این نیست که افکار و اعمال خود را
تماشا کنیم .

دانش پژوهان، بنجر علم و هنر، همه چیز دنیا را کوچک و حقیر میارند،
سیاستمداران گرچه بظاهر دانش و هنر را می ستایند ولی در باطن آنرا ستیسه
مالایقان میدانند .

اگر منصفانه بحرف دشمن گوش بدیم و عاقلانه مطلب خود را با او
بفهمانیم، از بسی کشمکش و گرفتاری در امان خواهیم بود .

عیش و خوشیهای آسان، نصیب خردمندانست .

دوستی نعمتی است که تنها برای شما و کامی کافی است لکن ما آنرا
به تمنای نعمتهای دیگر، آلوده و کدر میکنیم.

اگر ذوق و فهم گل داشته باشیم، یک گل کافی است ولی اگر از
گل چیزی نفهمیم، از باغ آراسته چه حاصل.

چه کارهای خوب و آسان را که تعجب میکنیم چرا دیگران انجام نمیدهند،
دیگر آنهم نسبت با همین تعجب را دارند.

در این دنیای کمی هست که از همه بشمارد و کمتر است، از هر کس شمارا بهتر
میشناسد و با وجود همه عیبها شمارا بجان دوست دارد، دوست که میتواند بهتر
خواهش در اید بابت منت بر آورد یا دست از ارشاد راکو ماه کند عجب آنکه
اگر باین یکی دوست شدید اهل دنیا همه باشند دوست خواهند شد این یار فلک است.

ذات عیش، با عده محبوبان، معکوس است یعنی اگر در
بجای آنکه عیش و لذت مان، دو برابر شود، نصف خواهد شد

۲۴۰

نی و ناخوشی، برای خردمند، سراسر تماشا و تفریح است

۲۴۱

آزادی طبعیت یکی این است که وسایل خوشی را در خارج از وجود
صورتیکه پس از یک عمر حسرت و سرگردانی، میفهمیم که این
و قضاقت شده .

۲۴۲

چونکه نوبت

بخوابید و یفات و اغراض و مفت خوار را از کارهای عمومی بردارند
رنگت نهان بیکار خواهند شد .

۲۴۳

در بخت، بیش از مرگ میترسند .

اگر کسی بداند که چه باید بخواهد از بسی گرفتاری آزاد خواهد شد .

آن نعمت نصیب ما است که قدر آنرا میدانیم و گرنه از صورت زیبا-
برای کورچه حاصل .

پیچ مبارزه و قحی ، پراقتخا تر و پرسودتر از این نیست که مغلوب و
محکوم عقل باشیم .

در این ساغر زندگی که بدست داریم هر چه تلخ باشد اگر قد محبت
بریزیم شیرین خواهد شد .

لذت عشق ، در یادگار و خاطرات غم آلود اوست ، و گرنه در شعله
و التهاب ، بجز سوز و الم چیزی نیست .

وجود زیبا بچو شخص توانا، بیش از دیگران تکالیفی دارد؛ باید که خوب
و مهربان و بخشنده باشد، باید که بسوزد و بدروستمان برسد و برخم دها
مرهم بگذارد... وای اگر زیبایی و قدرت بدست ناهل بفتد.

عاشقی که معشوق را بخاطر خویش بخواهد ظالمی است که میخواهد وجود
آزادی را بنده کند و میل و هوس خود وادارد.

وقتی دور جوانی طی شد و دلدادگان دل خود را از شما پس گرفتند
بیمکه نوبت جاه و قدرت از شما گذشت و چاکران از شما روگردانند، اگر
بخوابید در بهشت حکمت و آزادگی، عیش و سروری خواهید داشت که -
رنگ خوبان و حکم و ایان خواهد بود.

در هر ضعیفی قدرتی هست و در هر توانائی ضعفی.

عقیده بچو آبست و پیر و عقیده، ظرف او، هرانی بشکل و رنگ
ظرف خود درمیاید .

سازندگان مرام و مسلک اگر سرازگور برآوردند و ببینند اهلکارشان
بدست چه کسانی افتاده و بچه صورت درآمده و چه حاصلی داده از بحالت
خواهند مرد .

دل برای آرزوست ، هر تمنائی را که از آن بیرون کنی ، خواهش
دیگری بجای آن نمی‌شیند .

قمار باز آیم را بدشمنی باد وستان میگذراند .

نادان از آنچه ندارد ، بیشتر بخود میبald .

در بازی بچها هر که بی پروا تر و جسور تر است ، پیش میافتد ، در بازی
بزرگمانیز هر که بچه تر و جسور تر است ، موفق میشود .

صدا ت نمیگذارد بدانیم این موقعیتی که نصیب دیگری شده ، بچیت
و خون دلی بدست او آمده ، میگوئیم کار بخت و اقبال است تا عیب بی بدی
و کابلی خود را بپوشانیم .

ماهیه تا آخر عمر بچه خواهیم بود ، پیر با تجربه است که بچگیهای خود را پنهان کند

در صحنه زندگی ، ماهیه بازی گیریم ، بعضی فقط بازی میکنند ، بعضی در ضمن
بازی ، به تماشای خود و دیگران هم میپردازند .

منفی حقیقی حرف را باید در چشم و صد او احوال گوینده جستجو کرد .

زندگی زندانست و ما همه محکوم بمرگ، این دو روزه زندان ایستوان
بنالیدن و از دیده خون ریختن گذرانید یا فرصت را منتقم شرد و ایام را
بسرگرمی و خوشی صرف کرد.

آدم بدین چشم را برهم میگذارد و در فکر تاریک خود، بجز زشتی و بدی
نمی بیند، آنکه چشم باز دارد می بیند که در مقابل هر بدی لااقل یک خوبی هست.

دایم از خود تبرید و در اضطرابیم زیرا یک روز خود را کمتر از آنچه هستیم
می بینیم و رنجوریم، یک روز خود را بزرگتر از آنچه هستیم تصور میکنیم و مغروریم،
آزاد آسوده و آرام می شویم که ضعف و توانائی خود را بشناسیم و ارزش
واقعی خود را بدانیم.

بهترین دلیل حیوانیت بشر، جنگ است.

اگر مشولید که از فکر خود برای خوبتر و خوشبخت تر شدن نتیجه بگیرید،
چه بهتر، وگرنه دست از فکر بردارید و بکار مفیدی پردارید.

نشان خرد آنست که از رنجها بکاهد و خردمند کسی است که هرگز رنج نرشد.

افسوس که محبت را اگر بر نیایی یا مال و مقام، آراسته نباشد،
از کسی نمی پذیرند.

آیا یقین دارید که اگر آن آرزو بدست آمده بود بلای جان شما نمیشد؟
پس اگر یقین ندارید، از بر نیامدن آرزوها مأسوف بجا نخرید.

غم اهل جهان و نسلهای آینده را خوردن، گپ زدن و دست زدن و طیفه
گریختن، برای زندگان کاری نکنیم.

قمار باز عاشقی است که نه هرگز بوصول میرسد و نه ارجح رنج، خسته و
مایوس میشود .

اگر میخواهید از نیکوکاری خیلی لذت ببرید، بدرمانده ای نیکی کنید که از او
هیچ امیدی نباشد .

آنکه در خانه صلح و آرامش دارد، در جنت زندگی فتح کرده .

از اینهمه تقاضای زن نیست که مردان خود را به مقامات بلند میرسانند
و گاه ذی نفع و مملکت میاندازند .

هر چه کار کنید باز کاری باقی خواهد بود، فرصتی هم برای آسایش و
فراغت بگذارید .

احساسات مصنوعی از دلب تجا و زنی کند .

از شهوت رانی ، خوشبختی خواستن ، بدنبال سراب رفتن است .

مایه گرفتاریها احتیاج است و از همه دشوارتر ، احتیاج زن مرد بگیرد .

آدم بجوج چون دانسته خطا میکند ، بیش از دیگران بر خطای خود -
در یخ میخورد .

حسن خود را شمردن ، از قدر خویش کاستن است .

نانی که فقیر میخشد ، هزار نان ارزش دارد ، نانی که دارنده میدهد ،
بیش از یک نان نیارزد .

گذشته سرمایه است که اندوخته ایم، میتوان آنرا بتأسف و اندوه
صرف کرد یا برای موفقیّت آینده بکار برد.

فعالیت و پیشرفت، نتیجه رقابت است، رقابت تا وقتی مدوح
و سیر و بخش است که بدشمنی و بدخواهی نماند و گرنه جانگاه و احیاناً مانع پیشرفت
خواهد بود.

موجودات همه یکدیگر را آزار میکنند و میخورند اما انسانی علاوه بر این،
جان خود را نیز میآزارد و خون خود را میخورد.

بعضی بایادگار خوش، زندگی میکنند و از یادگار بد عبرت میگیرند
بعضی یادگار خوش را مایه تأسف و اندوه میسازند و بایادگار بد، رنج گذشته را
زنده نگاه میدارند.

خوشبختی در مبارزه و تسلط بر بدبختی است .

فداکاری، انسان از حیوان، ممتاز میکند .

صرفه جوئی اولین فداکاری در راه فداکاری و بی نیازیت .

هر چه بیشتر خودمان را بخوابیم، دیگران ما را کمتر خواهند خواست .

آن اندازه که ما خود را فریب میدهیم و گمراه میکنیم هیچ دشمنی نمیتواند .

ویرانه شریست خراب که وزن قافیه انرا بسینده باید بدوق خود بسازد .

جوانان عشق زنده را میکشند، پیران عشق مرده را در خیال زنده میکنند .

آنکه بر زبان خود آهسته یار ندارد همچو ماشین است که ترمز نداشته باشد.

تا روزیکه پیش بینی آینده میسر نباشد توکل بهترین مکمل کوشش خواهد بود.

ساعتی که به تخیل بی منظور بگذرد، عمریست که از دست داده و جمعی است که بیوده کشیده ایم.

هیجان و ناراحتی، عوامل بسیار دارد که یکی از آنها حادثات است.

سخنران اگر مطلبی داشته باشد، سخنرانی کوتاه و روشن و بیال خواهد بود.

آنکه هر چه دلش بخواهد، میگوید و میکند، خود را کسی نمیداند.

تربیت اخلاقی برای سعادت فرد، کافی است اما اگر ملتی علم
و اخلاق را با هم نداشته باشد بدبخت است .

شوخی اگر از نشاط خاطر نباشد، از کینه و بددلی است .

اگر میخو اهید که بر عده خوبان و نیکوکاران جهان بنفرائید، خود -
نیکو کاری را پیشه کنید .

دارائی بسیار مثل فقر و پریشانی، زندگی را تنگ و ناگوار میکند .

تأمل، مهلتی است که بدان فکر می دهیم تا بروید و حاصل بدهد .

ثروت حقیقی آنست که نتوان از کسی گرفت .

گفتگو همه از اینجاست که در داد و ستد، قیمت هر چیز را میتوان معلوم کرد مگر قیمت عشق و محبت را .

برای خوشبخت بودن، نه ثروت لازم است نه علم، نه مقام، نه قدرت و نه وجاهت، خلق خوش و قفاحت کافی است .

هر قدر زمان بر رویو رخود میافزاید، از لطف و حسن خلق خود میکاهند غافل از اینکه هیچ کوهی مثل روی گشاده، دل نمیرد .

سیاست، حرف کسانیت که هیچ حرف و هنری ندارند .

پند حکیم بر یکی همچو نسیم میگذرد، با دیگری همچو عطر گل ساعتی میماند ، در مقبلی هم با جان شیرین میآمیزد و یکی میشود .

کدام فکر و عقیده است که جمعی آنرا باطل ندانند .

جواب شوخی را اگر بهتر از آن حاضر نداریم، ندیم و با دیگران بنحیم .

توبه آبی است که گناهان ایشوید و رنجهای روحی اشفای بخشد .
اما آنکه توبه را می شکند، بلای جان گدازستی و بی ارادگی را سبب بلای
دیگر خود میکند .

بیمارترین بسی گرفتار است اما گرفتار تر از او بیمار فکر است که از بیماری
خود خبر ندارد .

چند بسیار صاحبان مال و مقام که باید شخص و نجابت از تهی دستان و
خردان بیاموزند .

هراندازه گفته دیگری را بخود بستن، منفور است، قول دیگری را
شاید آوردن و از او نام بردن مدوح است .

شوخی بشرطی پسندیده است که دیگران را بخنداند و کسی را زرنجاند.

سحقوران بهوای قدرت . دنیا را پر از غریب مرک و ناله و افغان میزند
شاعران بهوای عشق و محبت ، عالم را پر از شور و نشاط و مهر و مضاف میکنند
نام هر دو در روزگار میماند اما فرق است میان آنکه بعشق زنده بماند با آنکه
نامش بخون آلوده باشد .

با سترقی ظاهر که مایه پریشانی باطن میشود .

بهترین خدمت ب مردم ، خود را نمونه تقوا و فداکاری ساختن است .

از همه ضعیف تر در میان جمع، دست انداختن و مایهٔ تسخر و خنده
دیگران قرار دادن، از تعلق گوئی و ناجوانمردیست .

غالباً پرسش برای دانستن نیست، برای این است که بارای
گوینده مخافت کنیم .

ما رفیقان، با صراحت شمارا شریک کار بد خود میکنند اما کار خوب آنها
برای خود گناه میدارند .

وقت شناسی را از مهر و ماه بیا منوریم که برای بقا و عظمت خود یک بطله
تاخیر نمیکند .

دای بر انسانی، اگر دنیای دیگر و عدالت دیگری نباشد .

ہر قدر از خواستہ ما بکاہیم زود تر بارز و میرسیم .

از یک سحله دیر کردن ہی سود و فرصت کہ عمر ہی از دست میرود .

کو دکان و بخیردان تغیر و تازگی میخواستند کہ چہ از خوبی بہ ہی باشد .

بہترین گوہری کہ بسر انگشت لزان باید و گرفت . آتش قیم است .

نمی‌توان دامن بظافت بدن پرداخت اما یہ ان مہم ہو اغلب
پاکیزگی روح بود .

قانون باید برای ایسکہ دیگران ہر سناست . بلایہ بسا نہ بدین مایہ
اور انجیم تا دیگران مہر و بخشگی بیاموزد .

در راهیکه همه زفته اند و رسیده اند، باید بیدار گشت قدم برداشت
در راهیکه خودمان پیدا کرده ایم هر چه در گشت و وقت کنیم، بجاست .

نعمت در دست ماضی باز بچه در دست کودکانست، عاقبت آنرا
خراب میکنیم و غرابی گیریم .

هر تغییر و تازگی دلیل بر ترقی نیست . ترقی آنست که بر اساسش مادی
و پیشرفت معنوی بیفزاید .

آدم متکبر، آسانترین شکار زندان و تملق گویان است .

اگر فکر و تدبیری را که صرف انتقام و دشمنی میکنیم، صرف گذشت و-
دوستی کنیم، دشمنان همه دوست خواهند شد .

۳۳۷

نظم ظاهر دلیل بر نظم باطن است .

۳۳۸

سکوت آبی است که بر آتش خشم ریخته میشود .

۳۳۹

تندرستی، جای جوانی را میگیرد و مهربانی جای خوشگلی را .

۳۴۰

نشاط و جوانی روح، نعمتی است که تا روز واپسین، در افزایش تواند بود .

۳۴۱

از هوش و استعداد و قدرت خود نا امید نباشید، عشقی پیدا کنید
تا این همه نمایان شود .

۳۴۲

آدم و خرچ، بیش از دیگران بپول احتیاج دارد در صورتیکه آدم بی
اصلاً بپول محتاج نیست .

خبر و بیان در عین غرور، بیش از دیگران از تقاضای خلقت خود نالانند.

یک مطلب بایانهای مختلف، معانی مختلف پیدا میکند.

وقار و سنگینی، اعتماد نفس میبخشد.

تردید و تامل همیشه از احتیاط نیست بلکه غالباً از تنبلی و بی ارادگیست.

هر قدر تکبر باطن، مایه آزادی و خرد نیست، تکبر ظاهر، اسباب گرفتاری و غصه خواریست.

اگر وقت و تهمتی را که آدم مثل، صرف خراب کردن و پائین آوردن دیگران میکند، صرف آباد کردن و بالا بردن خود کند بجائی خواهد رسید.

از هنر کسی انتقاد کردن، بهمان اندازه بیرحمی است که از فرزند غیر کسی بدگفتن.

۳۵۰

نقاد هم در عالم ادب لازمست همچنانکه برای نظم جامعه بمیر غضب متحاجیم.

۳۵۱

تکبر، بهترین دلیل حماقت است.

۳۵۲

عمل خویش را ستایش کردن، آنرا کوچک و ناخیرناختن است.

۳۵۳

ثروت اگر صرف نیکوکاری نشود، باریست که باید برحمت بردوبه حسرت گذاشت.

۳۵۴

هنرمند باید نقاد بگذشت هنر خود باشد.

آدم بک مکنت مورد توجه و محبت باشد اما مورد اعتماد و احترام نخواهد.

درینا که زبان و دل همیشه با هم نیستند ؛ گاهی دل از بی پروائی و
تذروی زبان ، خونا به میرزد و گاهی که دل از مهر و محبت میجو شد ، زبان
همچو گت بسته ، از جانی جند .

بسا دولتمند که محتاج دلداری فقیر است .

چون هنوز فلسفه در آسمان کاری صورت نداد و و بکشف تر خلقت
موفق نشده ، باید که لا اقل زمین کشتی را بر زمین برای ما پیدا کند
و گرنه هیچ در نمیخورد .

ممکن است آدم فاسد، اصلاح شده باشد اما شما احتیاط را از دست ندهید.

فلسفه تاریخ نوشتن، آسانترین و دشوارترین کارهاست؛ آسان است چون شود همه در گذشته اند و نویسنده در خیال و تصور آزادی دارد. دشوار است از اینکه باید علل حقیقی و قایم را در تاریکیهای طبیعت بشر و حوادث غیر معلوم پیدا کند و این امریت نزدیک به محال.

مقیاس زیبایی لباس، برای صاحب ذوق آنست که پوشیده را زیبا تر کند و برای آدم بی ذوق آنکه مطابق مد باشد.

هیچ مکاری مثل سخن شنونده را مست تسلیم نمیکند.

بائلی نعمت را بجان خود بلا میسازد و عاقلی بلا را نعمت.

طبیعت بشر همچو دریای ژرف همواره ثابت است افکار و روشهای
او همچو امواج دریا گدازنده .

زن و شعر دو لفظ برای یک معنی ؛ اگر زن نبود شعر عشق و شعر
و نیکرفت و اگر این شعر و نور نبود ، زیبایی و خوبی زن عالمگیر نمیشد .

عادت و عقیده همچو نهالی که در زمین بنشانیم ، بچند صباحی ریشه
میگیرد اما با لها و قرنها بر نمیآفتد .

بعضی بازمی تفریح را هم جدی میگیرند ؛ بعضی با کار و وظیفه هم بازمی میکنند

هیچ صورت زیبایی را نمیتوان مدتدادید و دوست داشت مگر آنکه -
هر روز خود را بر زیور تازه ای از نیکی و مهربانی بیاراید .

دقی می‌توان از سوز عشق، حکایت کرد که آتش عشق فرو شسته باشد.

آنچه را می‌زبان، خرج خود نمائی میکند، حق ندارد بحساب مهمان نوازی بگذارد.

اگر کسی مطمئن باشد که بار دیگر باین دنیا خواهد آمد، می‌تواند این بار را به غم خوردن بگذراند.

بسی عشق و دوستی را که از خود خواهی بدست خود میکشیم و باقی - عمر را بر این کشته می‌نایم.

اگر متوجه بودیم که هر آن ممکن است دست روزگار ما را از هم جدا کند
مهربان تر از این با هم رفتار میکردیم.

آن سپید روزی که باید بحشم دیگران بشیم هنوز خوشحالی واقعی نیست.

و اد طلب مقام اجتماعی، دوستان یاد پیدا میکند اما وقتی بمقام رسید، یک یک از دست میروند.

غالباً جوانان، اول طرفدار عقیده امی میشوند و بعد، از مرام آن - میپرسند اما شاید هرگز بمطوّر اصلی رهبران پی نمیبرند.

نه تنها لباس خود را برای مهمانی عوض میکنیم، غالباً قیافه و رفتار و گفتار خود را نیز تغییر میدهیم.

همچنانکه باغبان از زمین خشک، باغی خرم بوجود میآورد. اما از دل خشک، بهشت معنوی و محبت میسازد.

فرقه سیاسی برای حفظ آزادیست اما اول آزادی ارزشمایل میکند.

طبیعت، مشوق بی آزار و مهربان کسانی است که از مشوقان دیگر
همه سرخورده اند.

قمار یعنی پول خود را بخلاف رغبت بدگیری دادن یا پول دیگری را
برای گمان بردن. اولی سفاکت است و دومی دزدی.

آنکه بفریقار نمیتواند خود را سرگرم کند شایسته کار اجبار است.

قرض پدر و مادر بفرزندان علم و ثروت نیست تربیت است اخلاق.

هر درد و مصیبتی چاره دارد حتی مرگ.

مایه سعادت اجتماع تمدن تربیت است، نه قانون و عقوبت.

احوال روحی و وضع زندگانی هر کس نمودار عقل و تدبیر اوست.

عقل از ندرستی بالاتر است زیرا با عقل غالباً میتوان ندرستی ابدیت
آورد اما بدون عقل ندرستی از دست میرود.

بخشایش، دل گنهکار را به پشیمانی وامیدارد.

وقتی دوستان از دست زنند، منضمیم که چقدر دوستشان میداشتیم.

وقتی بخطای دیگری خرده میگیریم در دلمان فحاش است که تو ازین
بدتر کرده ای.

در خاطری که نظم نباشد پیوسته طوفانست .

آغوش گرم مادر را مگر بار دیگر در بهشت بیایم .

بشاره آرزوهای نامحدود خود، بهانه مالیدن داریم .

بهترین زمینت زن، خلق خوش است و ندرستی .

انقلاب بدست طبقه بالا صورت میگیرد و بنام طبقه پائین تمام میشود.

خدا، یا بهر نام دیگر که او را بنخوانیم، وجودیست که برای رفع مشکلات عقلی و عملی و عاطفی خود، همگی بدان متحاجیم. اختلاف از اینجاست که هر کس این وجود نا دیده نشناخته را در خو فهم و احتیاج خود، توصیف میکند.

سرگذشتای محزون نمایش نامی غم انگیز، طالب فراوان دارد،
چون بسیاری غم را از شادی بهتری پسندند.

خوشی بر دو گونه است؛ یکی آنکه بدنبال خود، خوشی دیگری ایجاد میکند؛
دیگری آنکه رنجی در پی بار میآورد. این نوع دوم خواهان بیشتری دارد.

زینت زنان برای خود کردن یکدیگر است و گرنه مردان، بروی
خوب و خلق خوش، دل میبازند نه زینت و لباس.

غالب زینت برای پوشاندن صیقل است، اما بسینده استو به عیب میکند.

گل یاس قدیمیرانه تنها بخاطر رنگ بود دوست دارم، برای این میپرستم
که محبتها و نوازشها و آنهمه یادگار جانسوز خانه پدر را بخاطرم میآورد.

۴.۳

سیاتون، هر قطی اتماسب با عقل و شعوری که دارد، فریب میزند.

۴.۴

بعضی شاد دنیا میآیند و بعضی افسرده .

۴.۵

خود ستائی نزد عوام، مؤثر تر از لیاقت و کار دانی است .

۴.۶

غمی که بعقلی باشد، آسانست، آن غم کشنده است که علت معلومی ندارد .

۴.۷

مرد سیاسی برای تفسیر کلماتی مانند دوستی و عهد و وفا و وطن پرستی و نوع پروری، قلموس خاصی دارد که همواره در تفسیر است .

۴.۸

بدبینی و بدخواهی، از خواص طبایع منموم است .

بسا که تن و جان را برنج و خمت میاندازیم تا برای خود غمی فراهم کنیم .

مردم از صلاحیت و تقوای مرد سیاسی نمیپرسند و با دعا و بی پروائی
و ساجت او تسلیم میشوند .

ادب و فروتنی در نظر عوام ، دلیل بی یاقتی است .

زینتی که زیبایی دروغی بازو ، گرفتار یها بار میآورد .

مستی و غمی که از رقت شعر و لطف هنر دست میدهد ، از هر سرور
و نشاطی خوشتر است .

غمی که بخاطر دیگری باشد ، لذت دارد .

چرا انتظار داریم که دیگران نفع ما را قمار کنند، مگر ما همیشه منفعت
خود را قمار میکنیم؟

چه است و موهوم است حق و عدالت بشری که از قدرت سخن
و کیلی ثابت میشود و از ضعف سخن او باطل.

اگر دانا خطا کرد، مکران نباید بود چون در راه صاف لغزیده و افتاده
و آسان برخواهد خاست، اما اگر نادان خطا کند، در پرتگاههای لغزیده شاید
تا به میستی خواهد درفت.

سعادت خانواده بسته بر بهبری عاقلانه پدر و طاعت زن و فرزند است.

سخن دلشین از خود ستائی عاریست.

در نهاد هر عاقلی دیوانه ای پنهانست .

تنها منطق و استدلال کافی نیست ؛ ترکیب عبارات و طرز بیان و
آهنگ صدا و قیافه شخصیت و غرض ناطق و احوال روحی و مزاجی و منفعت
شنونده و عواطفی مانند سردی و گرمی و روشنائی و تاریکی هوا و بسیاری دیگر
در رد و قبول مطلب اثر دارد .

خودشناسی یعنی در کیفیت احوال خود غور کردن ؛ ما را از خود پند
و گمراهی تر میکند .

اگر در وجود خود جستجو کنیم ، می بینیم که هزار قدرت و اختیار داریم و نمی دانستیم .

نخواستن شدید از فرط خواستن است .

عاقل هر روز برای خود وسیله تفریحی میسازد .

علاقه شدید پیران به مال و مقام از حرص و هوس نیست ، برای
فراموش کردن پیری است .

هر چه بر مال قدرت میافزایم بیشتر احساس ناتوانی و احتیاج میکنیم
و مال قدرت بیشتری میخواهیم .

اگر هیچکس شمار نخواهد غمی نیست زیرا بزرگان عالم با بهترین-
انکار و گفتار خود ، به صحبتی شما حاضر و شتاقند .

صاحب عیب به بدیهای عیب خود آگاه است شما با شمردن
آن بدیها و راد نقص و خطای خود استوار تر میسازید .

غم خوردن و نالیدن، لذتی است که بعضی هیچ قیمت از دست نمیدهند.

هزاراد فکری، هزار بند و هم و خرافه گرفتار است.

هیچ کاری مشکل نیست، جرأت اقدام دشوار است.

شب باید به آغوش گرم محبت پناه برد و گرنه افکار جانکاه، دژ تاریکی و تنهایی، بیدار میکند.

همچنانکه بیش و کم هر علمی را میتوان فرا گرفت، شاد کامی را نیز میتوان آموخت زیرا شاد کامی هنر است آموختنی.

هیچ نعمتی در نفس خواستنی نیست.

فرمانروائی که برای کسب قدرت ، بیداد میکند ، نادانی است که
از قدرت عدالت خبر ندارد .

کمتر وزیر است که بخت با ما نباشد لکن چه فایده که ما اوران دیده میگیریم .

بزرگترین کتاب معرفت ، در آسمان شب گشوده است .

خوشگلی که پیر شده و صاحب غوانی که از کار افتاده ، از بی مری
روزگار و حق ناشناسی مردم میاند ، غافل از آنکه دکان بی متاع
باید تخته کرد و دم فرو بست .

برای اینکه بدانید تقصیر از بخت نبوده ، ببینید چند بار در زندگی شما
رو آورده و شما اوران دیده گرفته اید .

ما همه افسانه سازیم و دمام در عالم خیال، آرزوهای خام می پریم و عشقی
 بیوده میوزریم و در حوادث عجیب پهلوانیها میکنیم. غالباً ایگونه وقایع خیا
 مار از حقیقت زندگی دور میکند و براه ناصواب رهنمون میشود، برای فرا
 از خیال بانی باید بخواندن افسانه هائی خود را سرگرم کرد که خواننده را بصورت های
 حقیقی و امکانات مقبول زندگی، آگاه تر و داناتر میسازد.

توانا کسی است که از توانائی خود خبر دارد و آنرا بکار میبرد.

چه بسا بخت و آسایش و حتی عشق را که فدای تغییر و تازگی میکنیم.

ناگواریهام و نا کامیهام را در ریش روحی قرار بدهیم.

دانا کسی است که بهوسها و بچکیهای خود و دیگران میخزد.

آنکه در عالم دانش و هنر سیر میکند، احتیاجی بر روزنامه ندارد زیرا خبرهای
بزرگ با و میرسد و خبرهای کوچک شایسته صرف وقت نیست.

بنای عدالت و قانون، غالباً بر رسوم و عاداتی است که از اجل و
بیداد بوجود آمده.

هیچ لفظی معنی صریح ندارد؛ نه دوستی، نه دشمنی، نه خوبی و نه بدی

هیچ حالی رنج آورتر از خودسازی نیست؛ پیریکه خود را جوان میسازد
جاهلی که خود را عالم مینماید، فقیری که خود را دارا نشان میدهد...

مشکل اینست که نه از زیبائی میگذریم و نه از خوبی و این آب آتش را
در یک وجود میخوابیم.

مادیات در نظر دارند هر روز کوچکتر و ناخیرتر میشود و معنویات در
فکر صاحب معنی هر روز بزرگتر و مفیدتر .

آنکه دانش میاندوزد، در راهی هموار است، آنکه سیاست میبازد،
بر طبایعی لغزان میرود .

چشم وززیده، زیبا نیر در میان رشتیهامی بیند .

همه خوبیاران معشوق منخواهیم، چرا از چشم و دل خود نمینخواهیم که خوبی و
زیبائی را در معشوق بیافریند .

در فرقہ سیاسی، عده زیادی جمع میشوند و وقت و آزادی احیاناً
منافع خود را بمنفعت عده قلیلی صرف میکنند .

فداکاران و جانبازان سیاسی، بیشتر آنهایی هستند که مقصود را
نقصیده‌اند.

منشأ بدبختیهای بزرگ، در غفلتهای کوچک است.

زن، سعادت خود را بر بیایی میفروشد، مرد بقدرت.

شاعر و هنرمند از هر کس بداشتن آزادی، شایسته‌ترند.

گرفتاری هنرگانی است، هنرمند باید از هر گرفتاری دیگر بپرهیزد.

عادت خوب را بجامعه قبولاندن، بسی دشوار است اما او را از
عادت بد منصرف کردن دشوارتر است.

سُرف و خیس هر دو بیچاره و محتاجند .

اگر هر کس میتواند آنطور باشد که دیگران را میخواهد دنیا بهشت باشد .

رشته الفت ممکن است از دوری پاره نشود، اما نازکتر خواهد شد .

چرا برای پدران و مادران مکتب خاصی نیست که تربیت اولاد را بیاموزد .

کاری که بی فکر و تأمل انجام میدهم اگر به نتیجه خوب رسد از عقل و تدبیر ما نبوده ولی اگر حاصل ناز و ابا آورد از بیفکری و بی تدبیری ما خواهد بود .

بعضی نشان بهیوشی و بی عقلی میدهند که بگویند رنجی ندارند، راست یا دروغ ملالی میسازند و بخود می بندند .

قناعت و خوش بینی ، پرسودترین سرمایه است که باید برای فرزندان گذاشت .

بفرزندان غیر خود همه گونه دانش می آموزیم مگر علم خوشبختی را .

همچنانکه آب را در شنگی باید نوشید ، شعر و سخن را وقتی باید شنید که فراغ خاطر و حالی باشد .

عیب خود را شمردن ، عین خود ستایی است .

وامی بر پدر می که فرزند را گرفتار قیجیه سوء عمل خود ببیند .

هر عیبی چند عیب دیگر بوجود می آورد ، اما قمار مادر همه عیبهاست .

علم از مغز انسانی بجز آتش نشان فرو میریزد و اگر سدی از دلبهار آن
بسته نشود، چهار اسرار خواهد سوخت .

ثروت مند آن فقیر است که نیاز ندارد و فقیر، آن ثروت مند می که سراپا -
نیاز است .

نمیدانیم کودکان امروز، فردا با چه وضعی روبرو خواهد شد و چه تربیت
و معلوماتی لازم خواهد داشت اما صفاتی که در هر حال او را یاری خواهد
کرد، کوشش است و فاعلت و خوش بینی .

آنگاه روز را دوستی و مهر ورزیده، شب را خوابهای خوش می بیند.

بهرمنند باید فاعلت پیشه کند تا آزاد و آسوده بگرفت. یسای هنر پرور.

بهترین دلیل بر اینکه خوشی برنج میچربد این است که در هر حال دلمان
میخواهد زنده باشیم .

دانستن را بر ندانستن ترجیح میدیم گرچه مایه ناراحتی باشد .

زندگی کوشش است ، آن سحطه که دست از کوشش برداشتیم مرگ آغاز میشود .

آدم نخته بحرف موافق و مخالف یکسان کوشش میدهد .

یک نعمت نان و یک آغوش گرم محبت و سرگرمی کار برای خوش زیستن
کافی است .

اولین وظیفه گوینده این است که بگفته خود معتقد باشد .

سعادت، زائیده خلق و طرز فکر ما است و چون هیچکس نمیتواند
بر خلق و فکر خود مسلط باشد، سعادت کامل قیصر نمیشود.

تسلط زن بر مرد، از خودداری اوست.

شعری دلنواز و منظره‌ای خیال‌انگیز، برای میکرو عیش و حال کافی است.

نویسنده جوان، آتش عشق دارد اما نمیتواند سوز خود را بیان کند،
نویسنده سالخورده قوه بیان دارد اما از خاکستری‌دگاری، حرارت نمیکرد.

هنر اگر بدست عقل نباشد هنرمند را فاسد و بیچاره میکند.

آنها که فکر میکنند کم حرف میزنند و آنها که زیاد حرف میزنند، کم فکر میکنند.

دو کار آسانست ؛ یکی اشتباهات شکست خورده را گشتن ؛ دیگری
محاسن فاتح را بشمردن .

ثروت اگر بدست عقل نباشد ، مایه ادا بار و سیه زوری خواهد بود .

نصیبت از لذتهای بزرگست اما لذت خودداری ، از آن بیشتر است .

مکنت در قضاوت بطیرف بود اما دل بطیرف نمی ماند .

اگر آن صورت زیبارا که فتهای آرزوست دیدی بیچاره نشو ، از او بهتری
هم هست .

بهترین سرگرمی و اشتغال و وظیفه انسانی ، تهذیب نفس است .

اول می‌ایم تا بعد علت نالیدن را پیدا کنیم .

هر چه بخودمان محتاج باشیم مایه آزادی و خرنسیت هر چه دیگران
احتیاج داشته باشیم مایه بیچارگی و رنجوری .

چه رشتیا و جنایتها که بهانه احتیاج صورت میگیرد .

طبیعت پدریت که آرزوهای ما را بان اندازه که برشدریڈ باشیم، برمیآورد .

شکستی که از قدرت اسلحه باشد جبران میشود اما شکستی که از برتری دانش
و تمدن فاتح برسد جبران پذیر نیست .

هر خواهشی که از ضمیر شبر بگذرد شنی است .

۵۰۳

طبیعت در پیش دانش موم است و در مقابل نادانی سنگ خارا .

۵۰۴

انسان مجبور است که خود را مفتاح بر داند .

۵۰۵

اگر برضایت و آسانی ، تن بکلیف و اجبار بدھیم ، عین اختیار و آزادی خواهد بود .

۵۰۶

چه آسوده سری که بی سرو کار پنهان ، به بالین منم رود میآید .

۵۰۷

طبیعت ، میدان آزمایش هوش و فکر بشر است .

۵۰۸

تشنه نام ، از گناهی که او را بشهرت برساند رو میگرداند و از ثوابی که شهرت نیاورد رو میگریزد .

بهترین سلاح جنگ، تعصب است و نادانی .

هر نعمتی را میتوان باز بدست آورد مگر نام نیکی که ببد می مشهور شود .

نام نیکی را که از پدر رسیده، باید همچو جام بلورین، با احتیاط فراوان نگاه داشت .

آنچه برای خوشبختی مورد احتیاج است، یک آب باریک است و آنچه مابرای گرفتاری و رنج خود بدان محتاجیم، یک سد ریاست .

شهرت مردان سیاسی، غالباً لباسی است که بخت یا اتفاق یا مکر و فریب، بر آنان پوشیده، چه بسا اگر این لباس بفتد، وجود نمی‌شت و ضعیف نمایان خواهد شد .

توانائی ویکنجتی ہر قلمی بستہ بہ اتحاد و پیوستگی افراد است .

ہر سرحی کہ پنهان کنیم ، مانند قرعہ ای در بدن ہموارہ جائز امیکاہد .

رمز خلقت دلیل بر نارسائی فکر بشر است و گرنہ رمزی در کار نیست .

اسلحہ دشمن آنقدر خرابی نمیکند تا تخم نفاق و نو میدی کہ در قلمی باشند .

اگر بخودمان است بگوئیم ، چنان پیراستہ می‌شویم کہ احتیاج بدفع
گفتن بدیکران ، نخواہیم داشت .

غالباً قلمی کہ در بلا و سختی باشد رو بہ بلندیت و قلمی کہ بنار و نعمت
رسیدہ باشد رو بہ پستی .

۵۲۰

بهترین شعری که از دلب برآید، بوسه است .

۵۲۱

رنج را عریان حس می‌کنیم و خوشی را از پشت پیراهن .

۵۲۲

زینت بسیار زیبایی می‌کاهد و زشت را زشت‌تر میکند .

۵۲۳

مرد شیر است وزن شیربان، نگاهداری شیر از شیر بودن شوارتر است .

۵۲۴

اگر بشر، معشوق خوبی بود، صوفی بدنبال خدا نمی‌رفت .

۵۲۵

موسیقی هر ملتی، زبانی است که باید آموخت .

۵۲۶

عیش کردن غیر از خوش بودنت .

عادت بشکایت کردن نالیدن، طبع راست و دماغ را از تفکر و
تدبیر خالی میکند.

گرفتاری عشق از اینست که دو عاشق، نه یکدیگر را یک طور دوست دارند
و نه یک اندازه.

موسیقی زبان آزاد هنرمند است که هر چه نخواهد بی ترس و خجالت
بمعشوق و بدنیامگوید.

چه خوب است که خانه و آثایه محل، با فهم و دانش صاحبخانه متناسب
باشد و گرنه گونی در کاخی، چهار پاسته باشد.

عقل و سلجته قرین یکدیگرند.

آنکه دشمن خود را می کشد، او را خلاص میکند و خود را گرفتار.

موسیقی، بیان آرزوها و خواهشها و دردهای ناگفتنی است.

صبح روشن آنست که بادل پاک و مهربان از خواب برخیزیم.

مذاهب و عادات و رسوم مختلف است اما اصل اخلاق همه جا یکیت.

برای عاقل شدن، یک شعر کافی است، برای عالم شدن یک کتابخانه کفایت میکند.

هر دین و عقیده و مسلکی را بر پایه اخلاق بنا میکنند لکن این پایه در زیر بنا پنهان و فراموش میشود.

از پیش آمد خوش، شاد و خرسند می‌شویم اما شادی و خرسندی واهی
آنست که در خوشی و ناخوشی هر دو با ما باشد.

آنکه بملت خود خیانت میکند نادانی است که مادر خود را بدشمن می‌فروشد
و بجز تحقیر و تسخر پاداشی نمی‌گیرد.

وجود خود را از چشم دیگران تماشاکنید و ببینید چه صورتی دارید؛ آیا
گلی هستید و نسیم و نور آفتابی یا خاری و طوفانی و ظلمت و حشت زائی.

تنها وجودی که گناهان خود را در همین دنیا با ریخ و فداکاری می‌شوید مادر است.

موسیقی، بهتر از هر سخن می‌تواند دل را از مهر و شفقت یا از خشم و خصومت
به پیش درآورد.

هر که بانغمه صبح مرغان بپاوار شود ، روز را همه سرخوش خواهد بود .

باما است که هر صبح بقصد کینه توزی و جدال و جان کندن از خانه بیرون
برویم یا برای مهرورزیدن و نیکی کردن و خوش زیستن .

جوانان ، گزشتہ و آشفته ، خانواده را میگذارند و از این و آن و
از معشوق و از عاشق ، تمنای مهر و محبت برپا میکنند غافل از آنکه آنچه میخواهند
در دل پدر و مادر و در خانواده است و بس .

اگر عقل و دانش و زقار ماساخته پدر و آموزگار باشد ، دل ماساخته
و پرداخته مادر است .

حرف سخت ، بیشتر از بی فکری ناشی میشود تا از بدلی .

آنکه بدانش خود مغرور است، کسی است که بایک کوزه آب از-
رودخانه برگشته و ادعا دارد که هر چه آب بوده برای ما آورده.

پریچه ای که شمارا نخواهد همان اندازه خواستی است که گلی از گلزار
بی پایان دنیا.

آنروز که دنیا بکام است، بزرگ و فیلسوف میویم و میتوانیم از خواستنیها
و نعمتها همه چشم پوشیم، آنروز که برگشت بطنلی میویم در پی باریچه ها را در مالان.

هنرمندان در آماج بی هنران نشسته اند.

موسیقی صغیر است که یاران و یادگاران و غمها و خوشیهای گذشته را
زنده میکند و با او داستان میآورد.

بامید فکر و کوشش خود باشیم نه بانتظار بخت و اتفاق .

دزدان بین خود، آدم درست را بریاست انتخاب میکنند .

بعضی در عین تلاش و کوشش، آرامند و بعضی بیگانه شده و در اضطرابند .

بنا که قصد دیگری داریم و حرف دیگری میزنیم .

تفویج و سرگرمی هر کس، شاخص فکر و تربیت و حال دل اوست .

هر روز صبح از آسمان ندا می رسد که تارکینها را از خود فرو بریز و زندگی را از سر گیر .

آدم و نهج، مثل شخص مریض، مایه نجات و نجات دگران است .

با همه مهری که با طحال خود داریم و اندوخته‌ای که از دانش و ثروت و سیال خوشبختی برایشان میگذاریم، و لهانی بازگشازا چندان از هر خود بینی و حرص و رقابت و کینه توزی پرمیکنیم که در تمام عمر روی سلامت و خوشی را نبینند.

پیر کمال آنست که تا زگیهای زمان خود را هر چند عجیب و نادر باشد با روی خوش بپذیرد، جوان عاقل آنست که عبادات و افکار قدیم هر چند کهنه و بی مصرف باشد، بدیده احترام بگذرد.

آنکه بتفکر و خنجره، از تجربیات زندگی نتیجه بگیرد، مانند کسی است که -
افزار ماشینی را در اختیار دارد اما نمیتواند آنها را بهم وصل کند.

آنکه نانی دارد و پوش و پناهی، فقیر نیست، فقیر آنست که بیشتر میخواهد و صبرت میرود و کوشش نمیکند.

تقریکه از تنبلی یا اسراف باشد، گناه است .

تفریح و سرگرمی، باندازه کار و وظیفه اهمیت دارد اما خوش آن-
سرگرمی که خودکار مفیدی باشد .

عوام از مناطق، زبان آوری و شیرین سخنی میخواهند نه فکر درست .

عقیده عمومی، عقیده یک یا چند نفر است که بگردن عموم میگذارد.

بعضی فقر را وسیله محبوبیت قرار میدهند .

بعضی از منفعت و صحت و سعادت خود چشم میپوشند اما از عقیده
غلط خود دست برنمیدارند .

۵۷۰

اگر غصه های بیجا صلی را که خورده ایم، حساب کنیم خیلی غصه خواهیم خورد.

۵۷۱

هر چه بیشتر از انسانها بگیریم، از انسانیت گریخته ایم.

۵۷۲

فکر خود کردن، ما را با حیوانات شریک میکند، بفرود گیران بودن، ما را از جرگه حیوانات بیرون میبرد.

۵۷۳

اکثریت در ظاهر حاکم ماست و اقلیت در واقع و باطن.

۵۷۴

اگر میخواهید بدانید چه اندازه هوش و عقل و دانش و تجربه دارید ببینید چه اندازه از زندگی برخوردارید.

۵۷۵

هر سخنانی قیواند دانشمند باشد اما هر دانشمندی سخندان نمیشود.

آنها که مذہبِ موہوم میدانند، بگوئید بفرض آنکه حرف شما درست باشد
 کدام عقیدہ مسلک است کہ موہوم نیست، پس خوش آن موہومی کہ بآید
 عمر جاوید و بہت زندگی و تحمل سختی می بخشد .

اگر بدانیم کہ در این زمان و مکان بی پایان چه دوام و بقا و اہمیتی داریم
 شرمندہ بجای خود می شنیم .

تنہا بدنیایم و تنہا میرویم ، وای اگر تنہا دل زندگی کردہ باشیم .

عقیدہ مثل باروت ، اگر آزاد باشد ، چیری نیست اما اگر فشرده و پنهان
 شد ، خطرناک میشود .

کاری کہ دیوانہ میکند ، از بزرگان سیاست سر میزند و مردم می پسندند .

نه این است که در نتیجه نقل و استدلال، بعقیده ای برسیم، بلکه اول
 عقیده را میپذیریم، سپس بدنبال دلیل و برهان میرویم.

هر فردی مذهب خاصی دارد.

آنکه زیر بار منت است، بهر وسیله برای منت گذار خود تقصیر و گناهی پدید میآورد.

کیکه در وجود خود شخصیت و برانزندگی نمی بیند، قیمت جان و حتی وجدان
 در تحصیل مقام میکوشد.

غالباً بساط عیش را می چسبند و به غصه خوری نمی نشینند.

دلبری آسانست اما دلداری کار هر کس نیست.

سعادت خانواده و شرط واجب دارد؛ محبت و ادب، اما ادب
از محبت لازمتر است .

آنچه بیش از هر چیز از معشوق میخواهیم، دوستی است، دوستی از عشق-
واجب تر است .

عشقی که از دوستی بزرگتر نماند، عشقی که بدوستی نکشد، یا میمیرد
و یا بدل دشمنی میشود .

زن اول نازش نخواهد تا بتواند محبت کند، من اول محبت میخواهم تا
توانم ناز بکنم، اینکده میانه ما با سانی نمیگیرد .

تنها در درج عشق است که همه بجان میخرند .

بگوئیم اما بریدن شتاب نداشته باشیم .

بزرگترین و دشوارترین وظیفه ما خوش نیتن است .

بسی عشق که مرده اما قالب بیروح او در جنب و جوش است .

دل عاشق ، بیک حرف خوش معشوق ، یکم محنت را فراموش میکند .

هنر در این است که با آنچه داریم بازیم و آنچه را با کوشش بدست نیایم
با خیال جبران کنیم .

ای بسا که بنام عشق ، زمان دلربائی و عاشق گشتی میکنند و مردان شکار

و هو بازی .

عاشق علم و هنر یک نخته دارد، آنکه روزی این عیش و سرور از دست
مرگ بسر میآید .

زمان به آرزوی بهار میگذرد اما بهار، خود هزار آرزو بار میآورد.

سرمایه علم و هنر همیشه سود میدهد .

هر چه در علوم دیگر پیش میرویم، بر قدرت و غرورمان میافزاید هر چه
در علم همنیت غور میکنیم، حقیر تر و بیچاره تر میشویم .

جیلد، راه پر پیچ و خم نادانی است که راه آسان دستی را نمیداند .

وقتی یک کتاب خوب بدست آورده اید، دیگر چه نخته دارید .

گوشه را باید در خانه دل گرفت و گرنه گوشه گیری و فرار از مردم برای
نزدیدن سعادت دیگرانست .

گفته و نوشته سیاسی، وقتی در مآثر دارد که گوینده یا نویسنده را نشیمن
و باغراض و آگاه نباشیم .

شاید از دروغ مشکلی حل شود اما صدمه شکل از آن میزاید .

شیوایی کلام، مانند نوای موسیقی، لباسی است که شاید فکرا-
دل نشین تر و شور انگیزتر میکند .

در بچه فکر و دل انجوشها بازنشیم که پرهیز از خوشی، نه عقل است، نه منش
و نه بزرگواری .

آنها که نه هوش زیادی دارند و نه عقل سرشاری، گاهی مردمان خج و
 درسی هستند قابل دوستی و اعتماد؛ مردم با هوش که از عقل بهره‌ای -
 ندارند زنگ و نادرست و بیوفای شوند اما آنکه از هوش و عقل بهره‌نصیب
 دارد فرشته است که برای دوستی و نیکوکاری باین دنیا آمده.

اگر عشق شهرت نبود، از بدان هیچ کار خوبی سر نمی‌زد.

آنکه نیتواند با خودش دوست و هم‌صحبت باشد، در این دنیا غریب است.

وقتی به آرزو رسیدیم، می‌بینیم این آن نبود که می‌خواستیم.

خاطر خسته و ناراضی انسان را آسان می‌شود بگفته یا نوشته‌ای ویران کرد
 از رنج خاطر با کشتن و بردرد با مرهم گذاشتن دشوار است.

اغلب بنا بر وظیفه و عادت، عیش میکنیم نه برای لذت برون .

بزرگترین سخن بزرگان را از کتاب بشنوید .

چیزی که موجب غصه دیگران میشود، چرا باید باعث غصه ما باشد .

گنجینه دانش را هر قیمتی بخريد از رانست .

هر کتابی که بخانه میرید دانشمند است که بخدمت خود میگوید .

علم، خانه را بنا میکند هزاران جای عیش و زندگی میسازد .

هر کس سعی میکند که دیوانگیهای خود را بپوشاند مگر دیوانه عشق .

چه بسا مقام ابلمان که عطا حفظ کرده اند .

محرومیت باز و جان میخشد ، وصال آرزو را می کشد .

فکر زیباست که خانه زارینت میکند روح سالم است که بزندگی آیش
میخشد خلق خوش است که روزگار را خوش و شیرین می سازد .

هنر آموز باید چشم از مال و مقام بپوشد و هزاران مشق و آزار خود را ندان
بدخواهان اِبحان بخرد تا مگر بعضی او را در حیات یاپس از ملامت به پسندند .

سه احتیاج اصلی داریم ، تندرستی ، عشق ، وسیله زندگی . تندرستی
بور نش است و کم خواری ، عشق به بردباری و وفاداری ، وسیله
زندگی بکار و فاعلت .

آنکه همه وقت انتظار موفقیت دارد، حتما شکست خواهد خورد، اما آنکه
انتظار و تاب شکست دارد، پیوسته قرین موفقیت است.

غالباً نزدیکان، یکدیگر را دیوانه میدانند زیرا از نزدیک دقت کرده و
آنها را از بی منطقی و جنونرا که در هر وجودی هست در یکدیگر دریافته اند.

با همین غصه که دارید بسازید، تیرسم آن غصه بعدی که برای خود خواهید
تراشید ازین بدتر باشد.

بهمچنانکه در زندگی، چند بار اندازه لباس عوض میشود، باید چند بار نیز
افکار و عادات را عوض کرد تا مناسب بین وضع و زمان باشد.

چلده گرفتار بیمار در کتاب بجوئید.

جوانی بجرمان میگذرد، پیری بتأسف .

در گرفتاری باید فکر را بجنب و جوش در آورد نه اعصاب را .

نداری عیب نیست اما قرض داری از ربی تدبیری است .

غذای خوب خوردن، گواه ذوق است و پر خوردن گواه بیذوقی .

ادب و انصاف و حق شناسی و سایر صفات خوب محصل
تربیت است نه فطری انسانی .

آهنگ و ترکیب و تعبیرت هر زبانی، از روحیه و خلق و خوئی اهل
آن زبان حکایت میکند .

از دشمنی تا دوستی یک بخند در میانست .

در آول صاحب عقیده و پیشوا، مردم را بدنبال خود میکشد اما بعد ما
هر چه فریاد کند که اشتباه کردم و توبه دارم مردم او را با خود میکشند و میبرند.

تنها نعمتی که برنج ریستن میارزد، آزادیست .

رحمت و خطر زیانی از سایر نعمتها بیشتر است .

آن اندازه نجواستنیهای این جهان، علاقمند باشیم که انشخصیت و
صفات انسانی مانکاهد .

حسادت در وجود زن بحد خونست .

اساس زندگی بر محبشی است .

گاه یک پند بجا، بهتر از صد مال و مقام، وسیله خوشبختی می تواند بود .

آدم عاقل برای هر پیش آمد ناگواری مهیا است .

موضوع بدبختی جوانان، غالباً اسباب خنده و تفریح است اما نباید خندید زیرا خیال میکنند نفهمید یا با آنها دشمنی دارید .

شخص مجرب، از هیچ خیانت و بیوفائی تعجب نمیکند .

غم و پریشانی حال دائم ما است، خوشی و خرسندی را اگر دست در
باید هر چه بیشتر، بحیله و تدبیر نگه داشت .

عیس شاعر در سوختن است .

زندگی که در آن امید و آرزو نباشد، از مرگ دشوارتر است .

هر چه بیشتر بخوانید، بیشتر و بهتر زندگی کرده اید .

یک روز عاقلانه زندگی کردن، بهتر از یک عمر نادانی است .

ماله ما و شکایتهای وقتی بزبان موسیقی درآمد، دلنواز و فرح بخش میشود .

درد و غم را شاعر، بجان میطلبد تا از آن، معشوق خود را بسازد .

آدم کم ظرف، رنجی را که از دست یکی کشیده، به همه مردم نسبت میدهد .

امید و پیروزی، در معنی کی است .

غالباً آسایش و سلامتی و حتی عشق را فدای قدرت میکنیم .

بهترین داروی غم و تشویش، تصمیم گرفتن و عمل کردن است .

معروف است که ما دو دشمن داریم؛ «یکی خودمان و یکی دیگران» اما میتوان گفت که دو دوست هم داریم؛ «یکی خودمان و یکی دیگران» زیرا دوست و دشمن ساختن بدست خود ما است .

دل حکیم مثل آنکه در تماشاخانه دنیا نشسته باشد، خود را از حوادث جدایی میزد.

شرط شاعری، دلسوزی است .

۶۶۲

نخن شیوا، اندیشه را تابان میکند .

۶۶۳

ادب ، نمودار تربیت و شخصیت است .

۶۶۴

اگر شاعر نبود عشق بوجدنمیا مد و زبان میگرفت

۶۶۵

آزادی در بر کشوری ، متناسب با تمدن آن کشور است .

۶۶۶

هر انداز که کسی خود را محترم بداند ، بد دیگران احترام میگذارد .

۶۶۷

الهام ، نسیمی است که بر آتش ذوق میدود و آتش متعل میازد .

۶۶۸

حسادت در راه دشمنی اولین قدم است .

۶۶۹

بدعهد را قرار و پیمان چاره میکند .

۶۷۰

هزار هوس داریم که بخوشبختی ترجیح میدهم .

۶۷۱

دنیا بخشم نیکان ، ضیافتی است که ماهمه در آن مهانیم .

۶۷۲

گل زیبائی اگر بطنی آراسته نباشد ، گل تمام نیست .

۶۷۳

لذت نعمت متناسب با بخشی است که برای دست آوردن آن کشیده ایم .

۶۷۴

خیال میکنیم سعادت شایدست بصورت آرزوی ما که در غوش دیگر نهفته .

۶۷۵

میگویند بچاره اهل هنر که در پی موهومند مگر آنچه دیگران میخواهند موهومست .

ادب و مهربانی، بهترین آرایش زیبایی است

آنکه در راه آرزوشت تابانست فرصت غم خوردن ندارد.

وحشت تنهایی وقتی است که کسی را دوست نداشته باشیم.

کمتر کسی حاضر است از فهم و عقل خود دست بردارد و خوشبخت باشد.

بسی دل‌آر عاشق را که از غرور و نادانی می‌دریم و خون می‌کنیم اما روزی هم
میرسد که در حسرت آن دها آه سواران می‌کشیم و اشک خونین می‌ریزم.

چه بسا آنکه بظا هر سعادت آراسته و بایه حسرت شماست، در مانده و
محتاج دل‌داری و یاری شما باشد.

۶۸۲

دشمنِ غم، کار است و خود فراموشی .

۶۸۳

قر و دولت، احساسات را ضعیف میکنند .

۶۸۴

طرح زندگی را دل میریزد و عقل اجرا میکند .

۶۸۵

برای دلی که تشنه دوستی باشد، همه جا دوست فراهم میشود .

۶۸۶

سهم خوشی را اگر امروز نگرفتی، باطل میکنند و سهم فردا نیا فرایند .

۶۸۷

نه دوست را از ناله و شکایت بیزاریم و نه دشمن را شاکنیم .

۶۸۸

خوبی نویست که از دود دل حسودان و کینه توزان پوشیده نمیشود .

جام جهان نما کتابست .

دوستی، یعنی اتحاد دو رُوح بر ضد دنیا .

پخته و آزموده کسی است که بدر دِل کردن محتاج نباشد .

اگر معشوق دوست هم بود، دیگر از اهل دنیا بی نیازید .

تاریکترین غم هنرمند وقتی است که از هنر خود راضی نباشد .

افسانه گنجینه ایست که اسرار وجود انسانی را در آن باید جست .

با معشوق بی محبت هم آغوش بودن، مرده غریز را در بر کشیدنست .

اگر رقیب نبود، آتش عشق، سوز و شعله نداشت .

زن، مقنون مال و مقام میشود و مرد، دلباخته زیبایی .

آنکه از دیگری بد میگویی، فعلاً بدی خود را ثابت کرده .

پیری همچو برف زمستان، اگر پاک و بی آلودگی باشد، بسی دلرباست .

نوشتن، ناله های پنهان را سر دادنت؛ نویسنده بیشتر برای تسلی
دل خود مینویسد تا بخاطر خوانندگان .

اگر این همه وقت و فکر و حرف بهیوده را صرف کار مفیدی نکنیم البته بجائی
خواهیم رسید .

حسن معشوق باید ساخته دل عاشق باشد .

اگر بزرگی، نام شمارا فراموش کند، تقصیر از شماست نه از حافظه او زیرا اگر شما هم مقام و اعتباری داشتید امتنان فراموش نمیشد .

حادثه، دست محبتی است که ما را بیدار میکند تا از خوشبها بر خوردار شویم .

ساکمه میخوابد و ایم بحشم دیگران بدرخشد، مدام از آتش درون میوزد .

هر دفعه که صورت زیبائی بحشم میخورد، آرزوی نا امید شده، سر بر میدارد و باز در آن صورت زیبا، جهانی سرا سر عشق و مهربانی و عیش و آسایش می بیند .

از دوست نباید بیش از آن خواست که از نیم صبح و بوی گل توقع داریم .

کاخی که در آن عشق نباشد، از کلبه ویران تراست .

بنادان نیکی کردن، گاه از بدی کردن دشوارتر است .

اگر بامید حق شناسی نیکی میکنید، تیرسم پشیمان بشوید .

عقیده، بُست و فراموش میشود، آما تعصب آن، درد لها میماند .

آله بر سر عهد خود میایستد همچو آفتاب در ست پیمان، در نظر با بزرگ
و در خشان میشود .

جای تعجب است که این دل آسایش طلب، بشوریدن و طپیدن هم
احتیاج دارد .

از معشوقی که دوست نشود باید دست کشید.

هیچ پند و ستوری تازگی ندارد اما اگر آنرا بکار بستید تازگی نخواهد داشت.

آنکه وجود روح و خدای مهربان، اگول خورده و باور کرده آنرا که گول نخورده خوشتر میکند راند.

جنگِ تل با یکدیگر همان جنگی است که گاو بازان برای منفعت و تفریح خود، بین گاوان پیا میکنند.

ما بر گنجینه‌ای از هوش و فهم و قدرت که در وجود خود داریم، درمانده و مسکین، زندگی می‌کنیم و از این گنجینه بهره‌برداریم.

اگر کسی بزندگی جاوید معتقد باشد، از مرگ نمیترسد.

چه با بحث و پافشاری و جدال بر سر حرفهائیکه هیچکس از دوطرف
نفهمیداند.

روزی خواهد شد که بتوان هر فکر و نگاه را ضبط و ترجمه کرد چه رسوایها
که ببار خواهد آمد.

یکی دنیا را میگرد و دوش نشیکمیرد. یکی از گردش کوهی بر زن یکدینا
گفتنی میآورد.

تکیه بر استقامت اخلاقی و قدرت خوشتن داری خود کردن و با
ناکسان آمیختن برب پرتگاه خرامیدنست.

۷۲۴

ریاست بادہ است کہ بیش و کم، ہر سری راست میکند .

۷۲۵

یکانہ داوری کہ گناہ مارا ہرچہ باشد میخشد مادر است .

۷۲۶

آئکہ نمیتواند با مروجدان تقار کند، عاقبت وجدان ابا خود ہمکرو
ہنرمندان میسازد .

۷۲۷

آدم نیکوکار، بچو کودک بیگناہ، انتظار و ترس از راز کسی ندارد .

۷۲۸

تسلیم و رضا جوشنی است کہ تیرہائی ہر آلود روزگار از آن نمیکند .

۷۲۹

ہنرمند زندہ را از این دوست نداریم کہ باید از خود بگذریم و بچند کلمہ
تحسین و محبت او را شاد کنیم .

۷۳۰

افسوس که در جهان هیچکس نیست که بهمه دردهای ما برسد .

۷۳۱

غالباً از خوشی آن چیزی را کم داریم که در خلقت از خوشی کم گذاشته اند .

۷۳۲

خلق خوش از زیبایی و دانشمندی مطلوبتر است .

۷۳۳

تا وجودی از عشق و نیکی سرشته نباشد، هنرمند واقعی نخواهد شد .

۷۳۴

آنکه درس حال عاشقی است، چندان در بند کیفیت معشوق نیست .

۷۳۵

هیچ حالی از محبوب نبودن، دشوارتر نیست .

۷۳۶

صبر و آرامش هر شکلی را آسان میکند .

آنکه همواره آماده سعی و پیکار است، از شکست و نامرادی نهراسد.

کونی طبیعت هر چه از ریائی صورت میدهد، از ریائی سیرت کم میکند.

عاشق اگر هر دم بر توقع خود نینفراید و خود را محروم نمید، با عاشق بودن خود مطمئن نمیشود.

زخمی را که معشوق میزند، میتوان بدست دوست مرهم گذاشت
اما در بیدوستی را هیچ معشوقی نمیتواند دوا کند.

عشق از یوفانی، درد دل نیکان، بیاد گاری شیرین تبدیل میشود
اما در دل خود پرستان، جهنم حسادت و کینه بپایم.

صفای خاطر نصیب کسی است که دل و عقلش هر دو یک چیز نخواهد.

احسان باری است که بر خاطر می‌سپیم، باید چنان با احتیاط آنرا گذاشت که رنج نسازد.

بقول معروف، هر ملتی در خود حکومتی است که دارد لکن سهم نخب را نادیده نباید گرفت زیرا یک زمامدار دانا و توانا، ملتی را یکروزه سالی بجلو میبرد و یک زمامدار دیوانه، کوشش سالیانرا یکروزه بیا میدهد.

اگر میخواهید از زندان باغ خرمی بروید، غم خود را بگذارید و بیاری در مانده‌ای بشتابید.

فاصله میان نیکبختی و سیه روزگاری، گاه یک قدم بیش نیست.

اگر صفات خوب دشمن را بهم بینیم، شاید با او کنار بیاییم.

دوست هر قدر ضعیف تر باشد، محبوب تر است و هر قدر توانا تر باشد
محتقر تر.

آنکه برای خوش بودن بدنبال اسباب و وسایل میگردد هنوز -
مغنی خوشی را نمیداند.

اگر آنچه را از گذشته تجربه گرفته ایم، دریانده بکار ببریم مثل این است که
دو بار عمر کرده باشیم.

انسان در کشف اسرار طبیعت با بیوش ترین حیوانات در روش
زندگی بیوش ترین آنها.

اگر نتوان شب تیره را روشن کرد، میتوان چراغ خانه را فروخت
اگر دنیا یکسره حرم نیست میتوان مکن خود را گلزار ساخت، اگر بدردهم
نتوانیم رسید، دلی را میتوان بدست آورد.

مذهب، عشق پرورش است، احتیاج بقا است، ترس نیستی و
وحشت بنحیریت.

حاصل علم این است که زندگی آماده تر باشد و زیبا تر، حاصل اخلاق
آنکه زندگی خوشتر باشد و پر معنی تر.

ناامیدی و یکنختی، پنج شب در روز با هم جمع میشوند.

از هر گره که بابر و میزنیم، صد گره بکارمان میخورد.

مستی انتقامی است که خیال از حقیقت میکشد ، خونخواهی دل از دست
عقل است .

وقتی باحوال دل شاعر پی بردیم ، او را بیشتر دوست میداریم ولی کمتر
بزرگ میشماریم .

انسان برای بندگی و پرستش خلق شده ، از این است که هر رند و
زبان بازی اورا باسانی پیرو و برده خود میسازد .

از دنیا گذشتگان و گوشه نشینان ، غالباً باین شرط برج تنهائی
تن میدهند که دیگران از عظمت و حشاشان آگاه باشند و تحسین کنند .

عقلهای کوچک در مقابل قدرت ، مسحور میشوند و پرستش میروانند .

بدخواهی زائیده حسادت و قنبلی است .

آدم بدبین ، پتو مبتلای تریاک ، مرض خود را به هزار دلیل ، بدگمان میدد .

اگر بحال زار مستمندی گریه میکنید ، اگر از شنیدن شرح نیکی فداکاری
اشک میریزید خجالت نکشید و بگریید ، اما بحال خودتان پنهانی گریه کنید .

بر سر غریق ، تماشا ایستادن و تنها به پذیر نصیحت قناعت کردن
شرط یاری و جوانمردی نیست .

ای وجدان ، بدکاریهای ماهمه از چشم پوشی و گذشتههای بیجا بیست .

خوشی و ناخوشی ، بسته بطرز فکر ما است نه بوسایل خارجی .

عشق اگر بذلت و بیچارگی آلوده باشد گدائی است .

اگر روزگار یک موجب طلال فراهم میکند، ما خود بدست خیال،
ده موجب دیگر میسازیم .

جوان یاد رشور و شوق است یا طول و دلسرد، یاد ثمن میشود یا بنده
یا عاشق است یا بنیرار .

پهچانکه لباس خود را از گرد و غبار متی کانیم، خاطر زانیر باید هر روز
از کدورتها و رنجشها پاک و مضافا کرد .

وقتی طوفان بلا شدید شد، آخرین شمعهای دل را میکشد، عواطف
و احساسات همه خاموش میشوند .

نومیدی تمام، آزادی و مناعت میبخشد.

حاصل فلسفه آنست که ما را بنادانی خود آگاه سازد.

خوشی پایداری آنست که دستخوش اراده دیگران نباشد.

ما که هنوز خود را نشناخته ایم، چرا ادعا میکنیم که دیگران را می شناسیم.

نسبت عدم تأثر بذرات جهان دادن، شاید از خود پرستی یا از نادانی ما است.

مردم ضعیف، بیک علاقه و امید زنده اند و اگر آن علقه از دست برود خود را مرده میپندارند.

پند و نصیحت ، وقتی مفید است که اجرای آن ، مطابق فطرت -
شونده و در اختیار او باشد .

آدم بدخواه ، خاطر خود را با هزار نیش زهر آلود ، ریش میکند تا مگر
یکی را در جان دیگری نبشاند .

بی معشوق هم میتوان عاشق بود .

اگر فکر عاشق ، همه آسایش معشوق باشد ، بهترین حاصل را از عشق بُرد .

خودداری از عاشق برنماید و گرنه معشوق هم عاشق میشد .

بسی مردم باتدبیر که بدنبال هر نعمتی میروند مگر نیکی .

باید آرزو ز بیاغ رفت که جان، شنیقه رنگ و بوست یا وقتی
بنغمه و شعر، گوشش داد که هوای ترنم در سر باشد .

اگر نادانی مردم و شرارت رهبران نبود، در این دنیای پهناور
روزی و کامرانی برای همه میسر میشد .

این دل گرفته و تاریک را تنها شعله عشق روشن میکند .

چون نمیتوان همیشه مست بود ، پیوسته عاشق هم نمیتوان بود .

هر چه پرهنر کارتر باشیم ، کار پنهان دراز نهفته کمتر داریم .

غم داروییست که وجود ما را برای شادی و خوشی پاک و آماده میسازد .

همکه از ترس خطر، بفرار از سعی و عمل عادت کردیم، کوچکترین
عمل صورت خطر بخود میگیرد.

هر اشاره و افاده ای که خوشگلان زیبایی خود میکنند، خط بطلانی است
که بر یک قلم از دلربائی خود میکشند.

نخت آزمائی یکی از احتیاجات روحی ما است و قمار، سستین سلو
نخت آزمائی ولی دیر یازود، رومی نخت را از ما میگرداند.

آن که متصل از فلسفه و اخلاق دم میزند، برای این است که شاید
بتواند بدینوسیله خود را متعقد کند.

آتش عشق از فراق، تیز تر میشود ولی عاقبت فرو می‌شیند.

انسان، حیوان سرشته است که هنوز نمیداند چه بخورد و چه بپوشد و چه بکند.

اگر کسی خواست سرخود را بشمارد، فرار کنید؛ میخوابد بار سنگینی را که خود نمیتواند برد بدوش شما بگذارد.

اگر کسی بتواند بر خود حکومت کند، دیگران حکومت را بر خود خواهند گذاشت.

دل دانا همچو دریای آرام، از خجالت درون هیچ فرو نمیآورد.

از تنها جنگ و ستیزی که غوغا و پیکار دیگری نمیآید، جنگ با نفس است که صلح مستلیمی در پی دارد.

باید زراست شناخت و زرداری آموخت از زن تازه گرفتن چه حاصل.

۸۰۲

بهرمندیش از همه ، بدو چیز احتیاج دارد : آزادی و محبت .

۸۰۳

رقت و ناز که لی رازن اگر ندارد ، باید بخود ببندد و مرد اگر دازد
باید پنهان کند .

۸۰۴

غم همچو سایه بدنبال شهوت میآید .

۸۰۵

خاموشی حصار است که ما را از هزاران تیر بلا حفظ میکند .

۸۰۶

فرصت بیماری را صرف تفکر و بهبود روح خود کنیم ، طبیعت مدد می
جسم ما ، کار خود را خواهد کرد .

۸۰۷

خواب شیرین ، اجر دل پاک بی کینه و فکر روشن آرام است .

شہوت، انگیزہ عشق است اما وقتی عشق آمد، باید از میان خبره

من خود آنچه را دیروز نوشته ام، امروز خوب نمیفهم، چرا انتظار دارم که دیگران، حقیقت حال و قصد مرا از نوشته ام دریابند.

سادگی در هنر، حد اعلامی کمال است و در رفتار و گفتار آدمی آخرین درجه تمدن و انسانیت.

گاه اشخاص، با عملی میبالند که اگر از دیگران بشنوند، آزرگانه- خواهند شمرد.

بعضی بد و خوب و گناه و ثواب را بیل و تشخیص خود معلوم میکنند، خافل از اینکه در معامله زندگی، دیگران هم باید راضی باشند.

سکوت، بردانا و نادان، هر دو زبده است چه عیب نادانرا
میپوشاند و دانا را فرزانه تر جلوه میدهد.

لذتی که از ریخ دیگری بدست بیاید، شربتی است که در آن تلخی باشد
شیرینی میگذرد و تلخی پشیمانی میماند.

در خاطر آدم را سگوباغ مصفا فی است و در وجود آدم دروغگو،
بیغوث و حشمتاکی.

در نهانی باید خود را برای زفقار در جمیعت مهیا کرد و انجمیعت باید-
و خیره تفکر برای تنهایی گرفت.

لطف و مهربان دلان، نمیشی است که در گلی پنهان باشد.

بعضی برای اینکه مشخص باشند معروفیتی بدست بیاورند، رفتار
و کرداری غیر معقول و عجیب، بخود میبندند غافل از اینکه بهترین امتیاز
و وسیله معرفت، اخلاق پسندیده است چنانکه اگر کسی همیشه راست
بگوید، از عجائب بشمار خواهد آمد.

هر گلی زیباست اما وقتی دست و سلیقه باغبان، دست گل میدهد
گلها یکدیگر را میارایند و زیبا تر میشوند. خوبان نیز وقتی با هم می نشینند،
گونی از یکدیگر زینت و جلوه بیشتری میکنند.

یک نفر، مدرابلیقه و هوس خود میسازد و دنیائی خواه و ناخواه،
آن سلیقه و هوس را بخود میبندد، اظهار و عقاید مانیر غالباً از این قرار است.

آنکه با خودش تنهاست هنوز کامل نیست.

بہتر کہ فریب خورده باشیم و در اشتباہ بنائیم تا گمان بد ببریم و اقرا
نبریم.

معاشرت بہترین درسہ است بشرط آنکہ بیشتر صرف مطالعہ شود تا
صرف مبارزہ و خود نمائی .

دو قاعدہ اصلی صحبت ، یکی این است کہ از خوبی خود چیزی نگوئیم ،
دیگر آنکہ از بدی دیگران دم نزنیم .

ہر چہ بدن ، فرتوت و ناتوان میشود ، بر قدرت و جوانی روح میافزاید
پس شاید راست باشد کہ روح زندگان فی دیگر می ہم دارد .

ترقیات مادی ، دلیل بر سعادت مردم نیست .

سربازی و دفاع از جمعیت، طبعی حیواناتی است که دسته جمعی -
زندگی میکنند. عجب اینکه ما از حیوان بودن عار داریم و باز هنوز سربازگاه
میداریم.

وقتی دنیا را گشتیم و همه را امتحان کردیم، می بینیم که باید رفیق و -
بمدوم و ناصح و غمخوار خود باشیم.

ز قمار و کفار هر کس، بیشتر ساخته تربیت اوست تا تراوش روح و دل.

کشوری در راه سعادت است که مردم باز ما را در آن خود یکدل و یکجهت باشند.

جمعیت انسانی، شبیه باین ستاره است که در کمکشان بهم پییده اند
در ظاهربهم چسبیده ولی در حقیقت، دنیائی از بهم دورند.

علم ثابت میکند که ما مجبوریم، حس فریاد میکند که آزادیم، کجا علم میواند
بر حس غالب شود.

هر کس در آسمان ستاره ای دارد اما درخشان کردن یا کور کردن
آن ستاره با خود اوست.

دانش ناقص، خود سازی و تکبر و تملق و حرص و کینه توزی میآورد
دانش کامل آزادی و فروتنی و قناعت.

انسانی ترکیبی است از بدی و خوبی، رحم و بیرحمی، ظلم و عدالت باید بر خیزد
بود که عقاید و تربیتهای مختلف بعضی غرائز بد را پرورش میدهند بعضی غرائز نیکوار.

علم اخلاق از هر علمی واجب تر است.

نوشته نیز مثل قیافه و رفتار، باید از کبر و خود نمائی و هم از پستی و
 رذالت عاری باشد تا اگر چه بعضی مطلب را برام وسیقه خود نیابند،
 اما همه بناچار نوشته را به پسندند.

آنکه از عقل و وجدان خود اطاعت میکند، کمتر با طاعت دیگران -
 مجبور خواهد شد.

موفقیت اگر بایاقت و شایستگی بدست نیامده باشد، پیوسته
 موجب گمراهی و تشویش خاطر خواهد بود.

راستی و درستی، بخود می خود حاصل مطلوب زندگی است.

بعضی بی چاشنی گناه، از هیچ خوشی لذت نمیبرند.

آسوده کسیکه دست خود را در دست عاقلتر از خود بگذارد .

آنکه هم خود را صرف جده و نیرنگ میکند ، اگر صرف راستی کند بهتر نتیجه میگیرد .

زور بدنی نعمتی است که رو بکا هوش میرود اما توانائی روح همواره در فردنی است .

اگر همواره برای تحمل رنج آماده باشیم رنجها شرمند از ما فرار خواهند کرد .

در تمام غروب ، چراغ خانه را روشن میکنیم و بیش می نشینیم ، در غروب جوانی هم میتوان چراغ حکمت و در خانه دل فروخت و پیرایه بیش و عشرت نشست .

خرافه و موهوم، زائیده جهل است و تا زمانی که علم مطلق نصیب
بشر نگشته پیوسته گرفتار باطل و موهوم خواهیم بود.

وقتی سخن، معنی میدهد که با حال و احتیاج روحی ما جنت باشد.

رنج کشیدن و دم نزدن، روح را بزرگی و کبر را نیرو می بخشد.

عظمت و محبوبیت خود را آفتاب، در این می بیند که بسوزد و نوبخشد.

درمان عشق، عاقبت در خود عشق پیدا میشود.

اگر آنچه صرف آدم کشی میشود، صرف تربیت اخلاقی و آدم سازی
میشد، مردم روی زمین همه فرشته میشوند.

پند نصیحت داروئی است که اگر بموقع بکار برده شود اثر معکوس
می بخشد .

صحبت دلنشین آنست که گوینده خود را فراموش کند و از شنونده بگوید .

اشتباه این است که خیال میکنیم ما را برای خوشگذرانی باین دنیا آورده
اگر این اشتباه را از سر بدکنیم بهر نا ملائمی میسازیم .

افیت تمام و آسایش کامل وقتی دست میدد که بدانیم چنین چیزی
در دنیا تیسر نمیشود .

آموزگار هوشمند ، باید پیش از آنچه بدگیران می آموزد ، هر روز بر-
دانش خود بنویزاید .

هر کس سلیقه و ذوقی دارد که شاید بر ازنده دوست آما از افسای تقلید میکنند.

چه دوستان پر بها و چه منافع و مزایائی را که لذت پر کوئی و محتاجه میفروشم.

کیفیی که از تحرک و مخدر بدست میآید هر دفعه رونقصان میرود تا جات دردی میشود که باید دائماً ساکت کرد.

عشق و غم و شادی و مهر و قهر و هر حال دلی را، اشک از هزار بانی روان تر و خوشتر میراید.

گریه زن، رقت میآورد اما گریه مرد و شتاک است.

آنکه لذت کار کردن خو گرفته، در بند نتیجه کار نیست.

زیر بار احسان نرفتن، دو ضرر دارد؛ یکی صاحب نعمت را از کار
خیر بازداشتن، دیگری بر کبر و غرور خود افزودن.

رغبتی که بدین نمایش داریم، از اینست که میخواهیم عمر دیگران را بر
زندگانی خود بنفرائیم.

تعجب میکنیم که چرا یکی با داشتن چندین صفت، مقصود نرسیده.
برای اینست که یک یا چند صفت لازم دیگر را نداشته.

نقصی قابل جبران است مگر عقلی.

اگر آنان که فرضیه اجتماعی میسازند و آسان شهرتی بدست میآورند،
خود آنرا اجرا میکردند، چه بسا که از کرده پشیمان میشدند.

کارها در این دنیا همه روی حسابست نقیصا حساب کار در دست
مانیت .

فراخی و تنگی ، رشتی و زیبائی ، راحت و ناراحتی محبس از وجود
هم نشیناست .

آنگاه عقیده ای را علم میکند و در پامی آن سینه میزنند ، غالباً گرفتار
هوی و هوس دل خویش است نه در بند گرفتاریهایی که برای دیگران ببار
میاورد .

آدم بد با تربیت ، از آدم خوب بی تربیت برای معیشتی بهتر است .

تا فردائی هست باید امیدوار بود .

بجز آنچه برای فراهم آوردن خوراک و پوشاک ممکن میشود، باقی
کارها همه غیر لازم و بیهوده است اما ترقی و مدیّت بشر، مرهون همین کارهاست.

کینه توزی و انتقام، دلیل بر ضعف فکر و نقص اخلاق است که
نتوان دشمن را دوست کرد.

در خانقاه انگار در باغی مصفا نشسته ام که طهارت زبان و اندیشه در محفل
سیاسی، گوئی در زندان سنگی برنجیده اند. اندانیات بیلدیلر زیر دول میپاشند.

چون دمی نیست که با گذشتۀ آینه بخندد، نباشد. برای غنیمت
شمردن دوما، باید بهر تدبیر یادگذاشته اند این و منتظر آینه دار روشن کرد.

جامعه آن خائنی را عقوبت میدن زبون نمیشد و باشد.

افراط و تفریط هر دو عیب است و مذموم اما کمروئی اگر عیب و -
افراط باشد، صد بار از بیحیائی بهتر است .

انماض و آزادی، عقاید نارواری از بین میبرد، منع و سخت گیری
عقاید باطل را بوجود میآورد .

بعضی بگواهی نامه قناعت میکنند و از کسب دانش دست میکشد
غافل از آنکه دانش بیک پایه بنیاند و اگر هر روز بر آن نیفزایند پیوسته
از آن میکاهد .

از اعتماد و اطمینان، کمتر ضرر میبریم تا از بدگمانی و بدخیالی .

حیوان اهلی داشتن، بهترین وسیله برای تمرین محبت بی ریاست .
۱۶۶

ترک وطن کردن شکستن عهدیست که با پدران و خویشان و دوستان
و هموطنان بسته ایم .

گرفتاریهای واقعی زندگی زیاد نیست ، گرفتاریهای کوچک و بعضی
مار مشغول و برنج میدارد .

خوشحال نادرستی که در اولین نیرنگ بدام میفتد .

اگر بنا شود که از مخلوقات هر یک صفتی بگیرند و وجود کاملی بسازند
حق شناسی و وفاداری را باید از سگ گرفت .

احتیاج به تغیر و تازگی ، در وجود ما حاکی است عجل که اگر نتوانیم
تازه ای پیدا کنیم ناچار بقدیم برمیگردیم .

آن تجارت رواست که نفع مردم هم باشد .

بچنانکه بدن هر روز احتیاج بورزش دارد، روح نیز بهر ساعت محتاج بتذکرت و تلقین است .

« دروغ مصلحت آمیز، به که راست نقشه انگیز » علمای اخلاق همه این قول سعید را نگویند و اندامای بیگان همه آنرا بکار بسته اند و خواهند بست .

دریاست هر گناه و خیانت و بیرحمی که بمقصود برساند، نزد مجامع مباح است .

اگر هر وقت که مطلب لازم و مفیدی داریم، حرف بزنیم و بربیان مطلب قناعت کنیم، بقول و ثنات معروف خواهیم شد .

۸۹۴

ظلم و بیداد، طبیعی ما است، عدل و داد را باید بیاموزیم.

۸۹۵

پیدایش قانون از این است که منفعت فرد با منفعت جامعه غالباً تفاوت دارد.

۸۹۶

موسیقی در خاطر، ایجاد معنی میکند، شعر و معنی خاطر را با وادارم میآورد.

۸۹۷

خیانت بوطن، زن و فرزند و خویشان و دوستان را بدشمن فروختن است.

۸۹۸

اولین کس نباشید که از مد تقلید کنید.

۸۹۹

در قدیم بزور بازو زندگی میکردند، امروز بزور اعصاب.

در سینه فرزند ان، دل نرم و مهربان بیا فرمید تا تلخی زندگی را
بایشیرینی رحم و شفقت بیا میرند .

اگر مرگ نبود و ما را بدنیابی اعتماد نمیکرد، یکروزه بمدیکر ابقش مال
مقام میکشیم .

آنکه خیال میکند شاید فردا گرفتار شود، از آنکه الان گرفتار است
بیشتر رنج میبرد .

در اتحاد و دوستی، باید که حتی اختلاف فکر و عقیده میان نیاید
وگرنه دوستی بجا نیماند .

هر کس که در کاری موفق شده بمد و عشق بوده .

سزای خیانت ب وطن ، اگر به ست ، به ست داده نشود ، بدست
دشمن داده خواهد شد .

بظا هر لطف و محبت خزند باشیم و فبظکا و می نمیم .

ظا هر زندگی را در تیانخ می بینیم ، حقیقت آزاد افسانه .

خود پرست ساده لوح و حیرت است که چرا دنیا از وجود او استفا
میکند .

آنچه بمقصود میرساند ، غم است و اراده نه متن و آرزو .

جهان هر کس باند از وسعت فکر اوست .

اگر راست باشد که حیوانات ، غم گذشته و ترس آینده ندارند ،
از مابسی آسوده تر و عاقلترند .

هیچ فسخ و عیش آلوده بگناه نیست که آرامش خاطر را برهم نزنند و تمام
یا قسمتی از زندگی را تباه نکنند .

انتقام از جنایت قبیح تراست زیرا جنایت ، غالباً از روی سحرگرمی
و آنی واقع میشود و انتقام با فکر و تأمل صورت میگیرد .

آرزو که فسخ و کار زشت را یکبارہ انکار کنیم ، عیش و خوشی را پیشه -
خود ساخته ایم .

بهشت این دنیا عشق است و وفاداری .

بهترین نذری که چون بدردم و خود مان میخورد ، خداوند خواهد -
پذیرفت ، این است که در اصلاح خود بکوشیم .

آنکه برای اثبات حرف خود ، قسم میخورد ، بیشتر احتمال میدهد که -
دروغ بگوید .

گردش کردن و بکار اصلاح خود بودن ، عیشی است که روح و
جسم با هم دارند .

در جوانی ، از انتظار معشوقی که نیاید ، حالی سخت تر نیست در پیری
این انتظار میخندیم و راه خود را میگیریم .

اگر عظمت و رفرا آسمان ، وحشت آور نبود ، همه بیست میا منوختند .

آنکه میتواند کاریکی انجام بدهد، چه انتظاری دارد و از که پادشاه منخواهد.

از خبث و بداندیشی دیگران جلوگیری، دشوار است اما خباثت و بدخواهی را در خود ساکت کردن، دشوارتر است.

جوانان، سراپا شعله اند و آتش شراب احتیاج ندارند، پیران را از شراب چه حاصل که پس از یک سحطه گراما، سردی را بیشتر احساس میکنند.

جوانان خیال میکنند که نصایح بزرگان، نفهمیده و یا زبان بازی بوده، یا در زمان خودشان بدر میخورده، پیران دریغ میخورند که چرا در جوانی چنین اشتباه بزرگی میکردند.

محیط زندگانی برکس، آنست که بادل و تحفل و زبان خود میسازد.

انسانیت دو مرحله دارد : یکی در میان روشهای مختلف ، آنرا که بعد از
 و رحم و مروت ، نزدیکتر است ، انتخاب کردن ؛ دیگری پیوسته در آن
 روش استوار بودن و از راه بیرون ز رفتن .

اولین خطای گمراهی این است که بدو خوب را از نظر خود تشخیص میدهد .
 نه از نظر جامعه .

در گفتن و نوشتن شتاب نگیریم تا آن کلمه را بیاوریم که مقصود نزدیکتر است .

بپوده از دیگران انتظار محبت نداشته باشید ، این محبت را شما
 باید در دل دیگران ایجاد کنید .

اقرار بخدا اگر خطای دل باشد ، انکار خدا خطای عقل است .

جامعه بشر هنوز آنقدر طفل و نادانست که قاتل کینفر را کینفر میدهد اما
کشتار مردم یک شهر و کشور را افتخار میداند .

چه خوش مرگی است که بازن و فرزند و دوستان و عزیزان همگی
بیک چشم برهم زدن ، نابود شویم . علم اگر هنوز اسباب خوشبختی ما را
فراهم نکرده ، این نعمت را برای ما تهیه دیده است .

غالباً عقل و دل را اشتباه میکنیم و آنچه را دل میخواهد ، بگردن عقل
میگذاریم .

آدم پاکدل با مردم دنیا چنان رفتار میکند که گویی با همه دوست آشناست .

یکی از عادات عجیب ، دست دادن و امراض را بیکدیگر سپردنست .

نمایندگان و سفرای هر ملتی، باید از نیکان آن ملت باشند تا رسم
دشمنی از جهان براقند.

مالی که خود بدست آورده ایم، از این جهت غریزاست که فرزند فکر و
عمل ما است.

ساده و طبعی رفتار کردن، از هر خودسازی و خودنمایی، پسندیده تر
و دلپذیرتر است.

جواب نامه دوستان از نوشتن، از اینجبت دشوار است که هزار
حرف داریم و میسریم، همه را ننویسیم.

لاف دادها، نادانرا بما متعقد میکند و دانا را بی اعتقاد.

تشویق و تحسین، بزبان خوشدلان آسان میآید و ایراد و خرده گیری
بزبان بددلان .

در تندرستی و سلامت روح خود بکوشیم چه این دو، بهترین ارثی
است که برای فرزندان خود میگذاریم .

آنگاه برای خود، شخصیت و مسئولیتی قائل نیست، رحمت و دقت و
تفکر بخود ننمیدهد و در نتیجه به بهیوشی و بی لیاقتی مشهور میشود .

کیمیاگری، احتیاج به ترکیب اجزاء ندارد. چند صفت خوب را اگر با هم بمانیم
کیمیائی بدست میآید که زندگی را طلا میکند .

تا میتوان خدمت خود را انجام داد. منت خدمتکار نباید کشید.

همچنانکه پس از ثانی، چشم تباریکی عادت میکند و عاقبت می بیند تا یکی
علم و هنر نیز از ثانی و وقت، روشن میشود.

آنروز که جای شهوت و هو سرانی را بهشت و وفا دادیم، آزاد می پسند
آغاز میشود.

بهار مثل جوانی، فصل خود نمائی و غوغا و بی بریت، بختگی و حاصل
پاییز را از بهار نمیتوان انتظار داشت.

باید امیدوار بود که روزی هم اخلاق و انسانیت، مثل علم و صنعت،
مارا با آسمان برساند.

مقدار مسئولیتی که هر کس بعهده میگیرد، نشان جرأت و بهمت اوست.
۱۷۹

۹۵۱

آہستہ بگوش کی از دیگر می بگفتن، اور ابرساندن غیبت نامور کردست.

۹۵۲

قصیدن زن مرد با ہم، فرصتی است برای ابراز مقاصد ناروا و عیث
سیر روزی و خانہ بر اندازیہا.

۹۵۳

وای بحال کیکہ بچو مرغ قفس، نانی و آبی و آسایشی دارد اما گوش
و امید می ندارد.

۹۵۴

رفقار و ظاہر ہر کس، اگر نمودار اخلاق و باطن او نباشد، عاقبت
اخلاق او را بطرز و صورت خود در خواہد آورد.

۹۵۵

حقائق زندگی صاحبان قدرت را در حیات خودشان نمیشود نوشت
تا اینکہ پس از انان، با فسانہ آمیختہ میشود.

۹۸۰

گناه را بگردن دنیا و دیگران نگذاریم، کوتاهی از بهمت و کوشش ماست.

آدم ترسو اگر مجبور شجاعت شد، تهو و دیوانگی میکند.

هر روز قدمی در راه مقصود برداشتن، از یکروز دویدن، دشوارتر
اما مفیدتر است.

بهر اندازه که محتاج خدمتکار باشیم، او بر ما فرمانروا خواهد بود.

نوع کار و سرگرمی هر کس شاخص عقل و تمیز اوست.

خانه و اثاث و هر چه را داریم، بصورتی میخواهیم که دیگران به پسندند،
گرچه مخالف ذوق و سلیقه خودمان باشد.

۹۶۲

خوش بجا کسیکه حدود احتیاج خود را در هر چیز بداند .

۹۶۳

سکوت ، تیرست که همه وقت در گرش داریم .

۹۶۴

سارگان بسر نوشت ما چشمک تحقیر میزنند که یک آن ، ظاهر و پنهان
می‌شویم ، نگاهی از اوج آسمان نیز همین چشمک آبانها میزنند .

۹۶۵

لذت کوتاه و آلوده بغم و تشویشی که از عمل ناروا بدست میاید گاه تقصیت
یک عمر نیکبختی تمام میشود .

۹۶۶

آرزو که بکنه اسرار رسیدیم ، شاید زندگی سرد و بی مزه خواهد شد .

۹۶۷

مال و مقام و محبت و حتی عشق را بقیمتی بخریم که بیرزد .

در جوانی، آئینه پمچو عاشقی شیفته، از ماجدا نمیشود؛ همیشه دور
 جوانی طی شد پمچو عاشق بلهوس، بنای سرودی و خرده گیری میگذازد؛ در
 پیری پمچو عاشق بی وفا، چنان از ما نیزار میشود که دیگر روی هم رانمی بینیم.

اینهمه متنا و آرزوی متضاد، نمودار خاطر آشفته و سرگشته انسانی است.

بزرگترین دشمن آزادی و آسایش ما، احتیاجی است که در هر چیز -
 بقول و پسند دیگران داریم.

در حقیقت، ما برای خود زندگی نمیکنیم، در بازیکر خانه دنیا برای دیگران
 نمایش میدهیم.

آن توقع و آرزو عاقلانه است که از دست خودمان برآید.

۹۷۳

نصیحتی که مکرر شد، معنی و قدرت خود را از دست میدهد .

۹۷۴

تمدن یعنی شهرنشینی، نشأ همه خوبها و همه بدیها است .

۹۷۵

فرزند را از خود جدا نکنید زیرا دوری، محبت را از دل جوان میبرد .

۹۷۶

«من» دشمن سعادت ما است .

۹۷۷

در تعارفات معمولی هر چه مبالغه کنید، ضرر ندارد زیرا اجلائی است
که معنی خود را از دست داده و برای اظهار محبت و ادب بکار میروند نه برای
تملق و فریب .

۹۷۸

بهرین تسلیت، گاه سکوت است .

تنها حاصل فرزند محبت است. اگر او را تربیت اخلاقی کردید، از او محبت خواهید دید و اگر نه تربیت علمی، طفل را برای فرزند میسازد.

باشتابه خود اقرار کردن، نشان خردمندی و مردانگی است.

چه خوب بود که دوکان جهان همه درس برادری و انسان دوستی را -
 بزبان خود از کتابی میاموختند که از گفته های بزرگان عالم ساخته شده بود

پیچ مذهب و مرامی بدینست، تا در دست چه مردمی باشد.

در بچگی، ندانسته بضرر خود رفتار میکنیم و در بزرگی، دانسته.

زن در شوهر، پدری میجوید و مرد در زن مادری.

هر شعر و هر گفته ای ، در هر سری و هر دلی ، در هر زمانی و هر جانی
معنی خاصی دارد .

وسایل زندگی هر روز بهتر و بیشتر میشود اما چه فایده که نه تنها قوه درک
خوشی در بشر ناچیز است ، بلکه در اثر فراوانی ، هر روز پرتقا ضایع تر
میشویم .

بدن از بیغذائی میمیرد و روان از بیماری .

از آنان در شکتم که در سینه دلی دارند و میپندارند که آسایش و سپید
روزی بشر ، خبر مهر و صفاراه و یکرمی بهم دارد .

موسیقی در هر مرحله از عمر ما . معنی و اثر خاصی دارد .

احتیاج به محبت زرا، طبیعت برای درهم شکن غرور و نخوت -
دیلران و بزرگان، در نهاد مرد گذاشته .

ببینید آیا این صفات نیکی و رحم و شفقت که در نهاد شماست بهجت
صرف میشود یا چنین گنجینه ای، بخشیده خاک خواهد شد.

آرزو که بشر از پیداکردن راز خوشبختی ناامید شود، باید که دست از زندگی
بردارد .

اگر بدانیم که همه کدو کنیم و اگر بتوانیم با خود و دیگران، در خور کودکی رفتار
کنیم، از بسی رنج و بلا در امان خواهیم بود .

آنان که ترک دنیا میکنند، بهترین راه استفاده از دنیا را یافته اند.

دو جور عاقل داریم، یکی آنکه حرفهای خوب و حسابی میزنند، دیگری
آنکه این حرفها را بکار می بندد .

خوبی گل در سکوت اوست و گرنه او هم گله ها میداشت و خجتها میداد.

هر قحی، آدم کمدل از قح آینده به تردید میاندازد: هر کستی، آدم
پر دل از بقح آینده امیدوار می سازد .

بگفتگو میان زن و شوهر، رخمه است که بجان عشق میخورد .

تنها حقیقتی که از عالم بر ما مسلم است، حرکت است و بی انتهائی .

از هر ابلی می توان چیزی آموخت .

۱۰۰۱

درینا که نوا بج اگر علم خود را برای ما میگذارند، نبوغ خود را همراه
میبرند .

۱۰۰۲

انکار و اخلاق و رفتار زمان هر قومی، خوب یا بد، ساخته و پرداخته
مردان آن قوم است .

۱۰۰۳

هنرمند از فتنه و بلا، توشه فکر و هنر میگیرد .

۱۰۰۴

ناکامی، دوستان را بهم نزدیک میکند، منوچهرت جدائی میاندازد.

۱۰۰۵

آرزو را تا عقل نپذیرد، بدست اراده نسپریم .

۱۰۰۶

بزرگی ما در این است که هر روز بیشتر کجی خود پی ببریم .

زن بی است که مرد بدست خود میسازد و در پای او براری میافتد
و سعادتش تنها میکند که از عهد و بت بر نیاید .

اگر می توانستیم با خود دوست باشیم ، نیازی بدگران نداشتیم .

کو دوکان ، مصاحبی هستند که خداوند برای ساختن دنیای آینده با اختیار
ما میگذارد .

هر باری و هوس اسبابی دارد ، اسباب بازی سیاست بزرگان
جان آدمهاست .

هیچ شوخی نیست که حقیقتی در آن نباشد و هیچ حقیقتی خالی از شوخی -
نیست
۱۹۰

۱۰۱۲

زن اگر شاعر باشد، خود غری است که پایان ندارد .

۱۰۱۳

زن از مرد میخواد که با دنیا بجنگد و خم بابر و نیاورد، چراغ راه پشیمان
و غمخوار خود باشد و از کسی کمک نگیرد و خافل از اینکه چنین مردی، بزن همسر
اصیاج ندارد .

۱۰۱۴

غالباً از دنیا نعمتی میخواد، هم که اگر بدستمان رسد، دشمن جانمان میشود .

۱۰۱۵

هیچکس نیست که همیشه مطابق میل شما رفتار کند، اول خود شما .

۱۰۱۶

جوان، پیری را ندیده تا بداند جوانی چیست .

۱۰۱۷

درد زندگی، بنجر محبت دوائی ندارد .

نمیدانم کدامیک بدبخت تر است، آنکه وسیله خوشبختی ندارد یا
آنکه دارد و بدبخت است.

یک اوقات تلخی کوچک، گاه از یک بدبختی بزرگ شیرخوابی میکند.

دارائی برای بعضی، مرکب است و بر بعضی بار.

نخواستن و سوختن، خوشتر از تمنا کردنست.

از یک حرف گذشتن، گاهی بهمان اندازه فداکاریست که سینه
پیش گلوله سپردن.

زماشونی اگر با محبت و وفاداری آمیخته باشد، قیدیست که آزاد می خوشتر است.

آدم کامل آنست که هم عقل دارد و هم عاطفه. آنکه عقل دارد و عاطفه ندارد
خطرناکست. آنکه عاطفه دارد اما پای بند عقل نیست، آدم خوبیت آن قابل اغماض نیست.

گرفتاریها همه را یکباره از سر باز نزنید و گرنه گرفتار فکر جانگاہ پوچی زندگی خواهید شد.

آنکه آشفته و از جا در رفته، اختیار وجود خود را بدیوانه ای سپرده که بجای
او حرف بزند و احیاناً عمل کند.

دل عاشق از نوای موسیقی همچو گلی که باران خورده باشد، هم شگفته
و شاداب میشود هم آشفته و پریشان.

من اگر عقیقه را دوست دارم، بخاطر علم تاریخ نیست، برای نیکنکه
هزاران سه کذشت جا نگذازد در خاطر مینا فریند.

باج اخلاق نمیتوان رسید اما هر چه بالاتر برویم منظره دنیا وسیعتر
و زیباتر و مضافتر میشود .

روزی اگر عقل را بخزند و بفروشد ، ما همه بتصور اینکه زیادی داریم
فروشنده خواهیم بود .

درد زندگی بخر محبت دوائی ندارد .

نسخه عباس منظوری

آدم کامل آنست که هم عقل دارد و هم عاطفه. آنکه عقل دارد و عاطفه ندارد
خطرناکست. آنکه عاطفه دارد و آما پای به عقل نیست، آدم خوبیت آما قابل اعتقاد نیست.

گرفتار بها همه را یکبار از سر باز کنید و گرنه گرفتار فکر جانها و پوچی زندگی خواهید شد.

آنکه آشفته و از جا در رفته، اختیار وجود خود را بدیوانه ای سپرده که بجای
او حرف بزند و احیاناً عمل کند.

دل عاشق از نوای موسیقی همچو گلی که باران خورده باشد، هم شکفته
و شاداب میشود هم آشفته و پریشان.

من اگر عقیقه را دوست دارم، بخاطر علم تاریخ نیست، برای اینست که
هزاران سکه گشت جانکد از در خاطر من میآفریند.

باوج اخلاق نمیتوان رسید اما هر چه بالاتر برویم منظره دنیا وسیعتر
و زیباتر و مضافتر میشود .

روزی اگر عقل را بخرند و بفروشند ، ما همه بتصور اینکه زیاد می‌ایم
فروشنده خواهیم بود .

درد زندگی بخر محبت دوائی ندارد .

بخط عباس منطوری

این فهرست را آقای عبدالله حکیم نویسنده با ذوق ترتیب داده‌اند

اخلاق	آراستگی
۳۴۵ - ۳۲۰ - ۳۰۰ - ۱۳۵ - ۱۳۴ - ۷۹	۱۵۰ - ۱۱۸ - ۸۵۰ - ۸۱۹ - ۸۱۸ - ۶۷۶
۵۴۰ - ۵۱۴ - ۵۰۵ - ۳۸۶ - ۳۸۴ - ۳۶۰	۹۸۱ - ۶۷۲
۸۳۶ - ۷۵۴ - ۷۴۷ - ۷۳۲ - ۷۱۵ - ۵۵۷	آرزو - امید
۱۰۲۹ - ۹۸۱ - ۹۴۷ - ۹۳۸ - ۸۸۲ - ۸۷۵	۶۷۷ - ۵۹۹ - ۲۷۰ - ۸۲ - ۷۵ - ۷۴
اشک	۱۰۰۵ - ۹۷۲ - ۹۶۹
۸۶۲ - ۸۶۱ - ۹۳	آزادی
امروز و فردا	۸۳۲ - ۶۶۵ - ۶۴
۹۰۲ - ۴۷۶ - ۳۲۵ - ۱۳۹	آموزش
ایمان	۴۴۰ - ۳۹۰ - ۳۸۹ - ۳۶۱ - ۳۶۰ - ۳۰۰
۷۱۹ - ۷۱۶ - ۷۶	۵۳۲ - ۵۳۰ - ۵۰۴ - ۵۰۲ - ۴۸۴ - ۴۷۷
بخت و کوشش	۶۹۲ - ۶۹۱ - ۶۶۶ - ۶۶۳ - ۵۳۶
۷۴۴ - ۵۵۸ - ۵۶۳ - ۵۵۳ - ۱۰۲ - ۱۰۰	۸۵۶ - ۸۵۴ - ۸۵۲ - ۸۴۰
۸۷۸	۹۷۹ - ۹۸۰ - ۹۱۲ - ۹۰۷ - ۸۸۵ - ۸۷۹
بد خواهی و بد بینی	آینده
۷۸۰ - ۷۶۳ - ۷۶۲ - ۶۵۵ - ۴۰۸ - ۱۴۹	۳۲۵ - ۱۰۳
بد گوئی	احتیاج
۶۹۸ - ۴۹۳ - ۴۳۹ - ۳۰۰ - ۳۴۹ - ۱۶۸	۹۵۹ - ۸۸۸ - ۶۸۳ - ۴۹۹ - ۴۹۸
۹۵۱ - ۹۵۶	احوال انسانی
بدبختی	۲۲۷ - ۱۵۱ - ۱۳۶ - ۱۰۷ - ۷۳ - ۶۶
۶۵۰ - ۵۰۹ - ۴۰۹ - ۳۲۵ - ۱۸۹ - ۲۶	۳۸۷ - ۳۶۷ - ۳۱۹ - ۲۸۵ - ۲۵۲ - ۲۳۱
۱۰۱۹ - ۹۷۰ - ۹۵۲ - ۷۷۲	۵۰۶ - ۵۰۱ - ۴۳۶ - ۴۲۷ - ۴۲۶ - ۳۹۱
بدنامی	۵۷۸ - ۵۵۶ - ۵۵۵ - ۵۵۴ - ۵۱۹ - ۵۱۵
۵۱۱ - ۵۱۰ - ۵۰۸	۷۲۱ - ۷۰۹ - ۶۸۳ - ۶۷۰ - ۶۶۹ - ۶۴۸
	۸۲۱ - ۷۹۶ - ۷۷۳ - ۷۵۱ - ۷۴۸ - ۷۴۳
	۹۷۱ - ۹۶۱ - ۹۶۰ - ۹۳۹ - ۸۸۳ - ۸۵۵
	۱۰۳۰ - ۹۸۳

تندرستی	۱۱۹	بلاغت	۱۸۹-۲۵۷-۲۵۸-۵۶۶-۸۴۷-۹۴۳
توقع	۸۰۹-۲۰۷	بوسه	۵۲۰
جسم و جان	۳۱۴-۳۵۰-۸۰۶-۸۰۷-۸۲۵-۸۹۰	بهتان	۲۱۱-۲۱۳-۸۲۲
جهل	۶۸-۹۶-۱۱۶-۱۲۹-۱۲۱-۱۶۰	بی دوست ماندن	۶۷۸-۷۸۱-۸۶۴-۷۴۰-۷۳۵
	۲۰۲-۲۱۸-۲۶۶-۳۳۳-۳۳۰-۴۶۵	پاداش عمل	۱۰۹-۷۸۲-۸۳۳
	۶۶-۷۱-۷۲-۵۶۲-۵۹۷-۶۱۶	پستی	۹۴-۹۵-۵۲۷
	۶۵۲-۶۵۷-۶۸۰-۷۲۰-۷۲۳-۷۷۶		
	۷۷۷-۷۷۸-۷۹۲-۸۴۷-۸۶۷-۹۴۰		
	۹۳۵-۹۸۶-۹۸۸-۱۰۱۴-۱۰۱۸		
	۱۰۲۶		
جمع خوبان	۸۱۹	پیر و جوان	۱۲۲-۱۳۲-۱۸۱-۲۹۳-۴۲۶-۵۶۱
حسادت	۶۱-۶۹-۱۴۰		۶۳۱-۶۹۹-۷۷۰-۹۱۹-۹۲۳-۹۲۴
حسن عشق	۷۰۲-۱۰	تجربه	۸۶۸-۹۱۶-۱۰۱۶
حسادت - رقابت	۲۰۵-۲۵۹-۶۲۲-۶۶۸-۷۰۵		۲۸۳-۲۸۶-۵۶۲-۶۵۱-۷۲۲-۷۵۰
حتایق فلسفی	۸-۱۵-۱۶-۱۸-۲۷-۳۳-۵۲-۶۲	تربیت	۸۵-۶۵-۶۳۵-۸۱۱-۸۷۲-۸۸۰
	۷۰-۷۱-۹۹-۱۱۰-۱۱۷-۱۱۹		۸۸۱-۹۷۹
	۱۲۰-۱۲۱-۱۳۰-۱۵۹-۱۹۳-۱۹۴	تملق	۱۷-۲۱۲
	۲۰۲-۲۰۶-۲۱۲-۲۱۹-۲۴۲-۲۶۰	تنبلی	۳۴۶-۲۵۹-۵۶۳
	۲۶۲-۲۷۷-۲۸۰-۲۸۱-۲۸۸-۲۸۸		
	۲۹۰-۲۹۱-۲۹۲-۲۹۴-۳۱۱-۳۱۹		

خوشبختی

۵۰- ۳۵-۲۵-۲۴-۲۳-۲۱-۱۹- ۵
۱۵۵-۱۴۲-۱۱۸-۹۱- ۸۶-۵۸- ۵۵
۳۰۷-۲۸۷- ۲۶۵-۲۶۴-۱۸۸- ۱۵۰
۴۹۶-۴۸۵- ۴۸۰-۴۷۹-۴۶۹- ۴۰۴
۵۴۵-۵۴۴- ۵۴۳-۵۳۱-۵۲۶- ۵۱۲
۶۳۲-۶۲۵- ۶۱۶-۵۸۸-۵۹۳- ۵۸۷
۷۲۷-۷۲۸- ۶۵۸-۶۵۶-۶۴۱- ۶۳۷
۷۳۱-۶۸۶- ۶۸۲-۶۷۹-۶۷۴- ۶۷۳
۶۴۴-۷۸۴- ۷۷۵-۷۵۲-۷۴۹- ۷۴۶
۱۰۰۸-۹۹۲-۹۶۲-۹۱۴-۸۴۶

خودخواهی

۳۴۷-۳۴۳- ۳۳۵-۲۶۵- ۱۰۶- ۹۷
۵۴۸-۴۰۵- ۳۷۵-۳۷۱-۳۵۲- ۳۵۱
۹۷۶-۹۰۸-۸۵۹-۷۲۹-۵۴۷

خیال و تصور

۳۰۴- ۲۶۵- ۲۲۷-۱۴۳-۸۸- ۳۲
۷۶۹-۴۰۶-۳۷۷

دارائی

۹۳۷-۶۳۳-۳۵۷-۳۰۵-۳۰۳-۲۷

دوستی

۷۴۰- ۶۹۰-۴۶۴- ۳۷۱- ۲۳۵- ۹
۹۰۳-۸۲۴-۸۲۳

دروغ

۸۹۱-۸۱۵- ۶۰۲-۶۰۶-۵۱۸- ۴۰۵
۹۱۷

درست قولی

۷۱۲

دقت و تأمل

۴۵۷

۴۳۴- ۳۶۸-۳۵۹- ۴۰۶-۴۲۹- ۴۳۱
۴۳۵- ۴۶۷-۵۲۰-۵۲۲-۵۲۷- ۵۵۰
۶۸۱-۶۷۲- ۶۳۹-۶۲۷-۶۱۰- ۶۰۹
۸۵۸-۸۲۲- ۸۱۴-۸۱۲-۷۷۴- ۷۰۴
۱۰۲۸-۹۶۵-۹۶۴-۸۷۴

حکمت

۱۳۲- ۱۰۰-۶۲- ۵۱- ۳۷- ۷-۴
۲۸۴-۲۸۳- ۲۶۸-۲۶۷-۲۶۱- ۲۰۸
۳۵۸-۳۱۶- ۳۱۵-۲۹۷-۲۹۶- ۲۹۵
۴۳۳-۴۳۲- ۴۱۸-۴۱۰-۶۰۲- ۳۶۱
۶۷۱-۶۶۳- ۶۵۹-۶۲۶-۶۲۲- ۶۰۷
۹۶۶-۹۵۸-۹۲۰

حیله

۶۰۲-۶

خاطرات

۵۹۹-۴۰۲

خاموشی

۹۹۶-۹۷۸-۹۶۳-۸۱۳-۸۰۵

خدا

۹۳۰-۵۲۴-۵۱۶-۳۹۷

خدمتکار

۹۵۹

خلق خوش

۷۳۲-۳۳۹-۸۹-۸۰-۷۷

خواستن

۱۰۲۱-۵۴۹-۱۳۸

خودکشی

۱۸۳-۱۷۹

۱۰۱۲-۱۰۰۷-۱۰۰۲-۹۹۸-۹۹۰

۱۰۱۳

زندگی

۱۴۸-۱۴۷-۱۴۵-۱۳۸-۱۲۳-۳۶

۲۳۷-۲۲۲-۱۹۲-۱۹۱-۱۸۷-۱۵۴

۳۵۵-۳۵۳-۳۲۵-۲۷۱-۲۶۳-۲۴۰

۹۹۴-۸۸۹-۷۳۰-۵۶۰-۴۸۱-۴۴۳

زیبائی

۶۴۰-۴۰۱-۲۴۹-۲۳۶-۱۹۱-۱۴

۷۳۸-۷۰۶

سخن

۳۱۸-۲۹۸-۱۶۳-۱۶۲-۱۲۵-۲۸

۵۷۵-۵۶۶-۴۴۸-۴۱۹-۴۱۳-۳۶۳

۹۲۸-۸۹۳-۸۴۸-۶۶۲-۶۱۳

سیاست

۴۰۳-۳۸۰-۳۰۹-۲۵۴-۲۳۲-۱۶۶

۵۱۳-۴۵۶-۴۵۵-۴۵۲-۴۱۰-۴۰۷

۸۲۰-۷۸۶-۶۳۸-۶۲۱-۶۰۵-۵۸۰

۹۳۶-۸۹۲-۸۷۶-۸۷۱-۸۶۸-۸۳۰

۱۰۱۰

شاعرونویسنده

۳۱۸-۱۵۶-۱۵۵-۱۳۷-۱۲۶-۸۱

۶۱۳-۴۸۷-۴۸۸-۴۷۰-۴۵۹-۳۶۶

۷۵۸-۷۰۰-۶۶۴-۶۶۱-۶۵۴-۶۴۹

۹۸۵-۸۹۶

شکست

۱۰۰۴-۸۸۶-۸۷۸-۷۳۷-۲۰۳-۱۹۵

شوخی

۱۰۱۱-۳۲۱-۳۱۷-۳۱۲-۳۰۱

صبر و آرامش

۸۴۹-۷۳۶-۳۹۲

دل

۵۷۸-۴۹۴-۳۵۶-۲۵۵-۴۵-۱۲

۹۲۳-۷۴۲-۶۸۵-۶۸۴-۶۶۰

دل عاشق

۱۰۷۲-۷۰۲

دین - تعصب

۷۵۳-۵۷۹-۵۸۳-۵۷۶-۵۳۵-۵۳۷

۹۸۲-۷۱۱

رسوم جدید

۹۵۲-۹۳۵-۹۷۴

روانشناسی

۲۵۳-۲۲۱-۲۲۰-۲۰۵-۲۰۴-۲۰۲

۴۱۱-۴۰۴-۳۷۸-۳۴۴-۳۲۸-۲۹۹

۴۲۶-۴۲۴-۴۲۳-۴۲۲-۴۲۱-۴۱۲

۵۸۱-۵۶۹-۴۹۱-۴۵۰-۴۴۹-۴۲۷

۶۴۶-۶۴۳-۶۱۴-۵۸۵-۵۸۴-۵۸۳

۷۹۱-۷۶۰-۷۵۶-۷۳۵-۷۱۰-۶۴۷

۹۰۹-۸۹۹-۸۸۷-۸۴۵-۸۴۱-۷۹۲

۹۵۰-۹۴۱-۹۲۷-۹۱۳-۹۱۱-۹۱۰

۹۵۷-۹۴۴

ریاست

۷۲۴-۵۵۴-۳۷۶-۵۲

زرتنگی

۸۷۸-۷۵۹-۱۴۶

زناشوئی

۱۰۲۳-۹۸۴

زن وزندگی - زن - زن بدخو

۲۷۵-۲۴۳-۲۱۵-۱۹۰-۱۵۱-۱۰۴

۴۸۶-۴۵۸-۴۰۰-۳۹۵-۳۶۶-۳۰۸

۸۰۳-۸۰۱-۶۹۷-۶۴۲-۵۹۰-۵۲۳

صلح وجنگ

۲۰ - ۱۶۱ - ۲۳۳ - ۲۷۴ - ۳۱۸ - ۷۱۷ ۸۰۰

عیش و لذت

۲۳۴ - ۲۳۹ - ۲۵۱ - ۳۹۸ - ۳۹۹ - ۴۱۴ ۸۷۰ - ۵۳۸ - ۵۳۴

صرفه جوئی

۲۸۹

غزل

۲۰۹

طبیعت

۴۹ - ۷۲ - ۱۵۱ - ۱۷۳ - ۱۸۷ - ۲۴۱ ۳۶۵ - ۳۸۱ - ۴۲۰ - ۵۰۷ - ۵۰۳ - ۵۰۰ ۵۳۴ - ۶۳۶ - ۸۲۷ - ۸۳۱ - ۸۳۲ - ۸۶۶ ۸۶۹ - ۹۴۸ - ۱۰۱۵

غصه

۳۴ - ۸۴ - ۱۱۳ - ۱۸۰ - ۲۲۵ - ۳۷۲ ۳۹۴ - ۳۹۸ - ۳۹۹ - ۴۱۴ - ۴۹۷ - ۵۷۰ ۶۲۸ - ۷۹۰

عدالت

۱۵۹ - ۱۷۴ - ۸۷۸ - ۸۹۴

فراق

۷۹۵ - ۳۹۰

عشق و شهوت

۱۷۷ - ۱۸۴ - ۱۸۵ - ۱۹۶ - ۲۰۰ - ۲۲۳ ۲۲۴ - ۲۵۰ - ۲۷۰ - ۳۷۳ - ۵۲۸ - ۵۸۹ ۷۱۳ - ۷۳۴ - ۷۶۸ - ۸۰۴ - ۸۰۸

فقر و ثروت

۱۲۸ - ۴۷۵ - ۴۹۲ - ۵۶۴ - ۵۶۸ - ۱۰۲۰

قانون

۱۱ - ۱۵۹ - ۱۷۴ - ۳۳۱ - ۴۱۶ - ۴۴۷ ۴۹۴ - ۵۶۷ - ۵۷۳ - ۸۹۵ - ۹۳۱

عشق - محبت

۲۲ - ۳۱ - ۴۵ - ۵۳ - ۵۶ - ۶۵ - ۸۳ - ۹۰ ۱۱۴ - ۱۱۵ - ۱۷۰ - ۱۷۱ - ۱۷۸ - ۱۸۵ ۲۰۰ - ۲۱۰ - ۲۴۸ - ۲۶۹ - ۳۰۶ - ۳۵۷ ۳۷۴ - ۵۹۱ - ۵۹۴ - ۵۹۵ - ۶۲۰ - ۶۹۵ ۷۰۸ - ۷۳۹ - ۷۴۱ - ۷۳۳ - ۷۸۳ - ۷۸۷ ۷۸۸ - ۸۵۱ - ۹۰۴ - ۹۱۵ - ۹۱۷ - ۱۰۳۱

قمار

۱۲۴ - ۱۶۹ - ۲۵۶ - ۲۷۲ - ۳۸۲ - ۳۸۳ ۴۷۳ - ۷۹۳

علم و ادب

۱۳ - ۶۰ - ۷۸ - ۹۲ - ۱۱۲ - ۱۶۴ ۲۱۸ - ۴۷۴ - ۵۷۱ - ۵۷۲ - ۶۰۱ - ۶۰۰ ۶۱۷ - ۶۲۲ - ۷۵۴ - ۸۲۹ - ۹۲۶

قوی و ضعیف - ترسو

۷۶۱ - ۲۵۲

عقل

۳۳ - ۴۱ - ۴۲ - ۵۹ - ۹۸ - ۱۰۵ - ۱۵۲ ۱۸۲ - ۲۲۹ - ۲۳۴ - ۲۳۸ - ۲۴۵ - ۲۴۶ ۲۵۱ - ۳۶۳ - ۳۸۸ - ۴۲۵ - ۴۹۰ - ۵۳۱ ۶۷۹ - ۷۱۸ - ۷۴۵ - ۸۳۸ - ۸۴۲ - ۹۲۵ ۱۰۲۴

کار و کوشش

۱۱۹ - ۱۶۷ - ۳۴۸ - ۵۵۳ - ۵۶۵ - ۶۰۲ ۸۶۳ - ۹۵۳

کتاب

۱۶۵ - ۴۲۸ - ۴۳۸ - ۴۴۱ - ۶۰۳ - ۶۱۵ ۶۱۸ - ۶۳۰ - ۶۸۹ - ۶۹۴ - ۸۳۷

کشاورزی

۲۳۰

کفایت و بی کفایتی - استقامت

۶۷-۹۷-۱۵۷-۱۷۲-۳۳۶-۴۴۲

۷۰۳-۸۳۳-۸۴۲-۸۳۹-۹۹۷

۱۰۲۲

گوشه گیری

۸-۶۰۴-۹۹۴

لطف بدان

۸۱۷

مادر

۲۹-۳۸-۳۹۳-۵۰۱-۵۰۶-۷۲۵

مستی

۷۵۷-۸۶۰

مرگ

۱۷۲-۱۷۶-۲۰۱-۲۱۷-۲۲۳-۳۸۵

۵۹۸-۷۱۹-۹۰۱-۹۳۲-۹۵۵-۱۰۰۱

معاشرت

۱۵۱-۱۷۵-۲۶۱

مناعت

۱۵۸-۱۹۷

موسیقی

۵۲۵-۵۲۹-۵۳۳-۵۴۲-۵۵۲-۶۵۳

۸۹۶-۹۸۹

موقع شناسی

۲۱۵-۳۲۲-۳۲۷

نصیحت پند و اندرز

۴۰-۴۷-۱۰۸-۱۱۱-۱۲۷-۱۵۳

۱۹۸-۲۱۶-۲۲۵-۲۷۶-۲۷۸-۳۰۲

۳۱۰-۳۲۹-۳۲۰-۳۳۲-۳۳۸-۳۴۱

۵۱۵-۴۳۵-۴۴۵-۴۹۵-۵۹۲-۶۰۸

۶۲۹-۶۸۷-۷۰۱-۷۰۷-۷۱۵-۷۴۵

۷۷۱-۸۰۱-۸۱۶-۸۵۳-۸۵۷-۸۷۳

۸۷۷-۹۰۰-۹۰۶-۹۱۶-۹۴۵-۹۴۹

۹۶۷-۹۷۵-۹۹۱-۹۹۳-۱۰۰۰-۷۶۴

۷۶۵-۷۸۵-۷۹۷-۸۲۳-۹۲۸-۹۲۹

۹۴۲-۹۷۳-۹۷۷-۱۰۰۵-۱۰۲۵

نفاق

۴۴۷-۴۴۷-۵۱۷

نیکی

۲-۱۶-۱۰۱-۱۰۸-۲۲۸-۲۴۷

۳۶۳-۴۲۱

وجدان

۷۲۶-۷۶۶

وطن

۱۷۱-۵۳۹-۸۲۷-۸۸۴-۸۹۷-۹۰۵

وظیفه

۵۱۱

ولخرجی

۳۴۲-۴۶۲-۵۵۹

هنر و هنرمندی

۳۹-۴۶-۱۳۱-۱۴۵-۱۵۶-۱۷۰

۱۸۶-۱۹۹-۲۳۱-۳۵۴-۳۳۷-۳۴۵

۳۴۹-۳۶۲-۳۶۹-۳۷۹-۳۹۵-۴۱۳

۴۴۵-۴۴۶-۴۵۱-۴۵۲-۴۵۳-۴۵۴

۴۶۰-۴۶۳-۴۷۸-۴۸۲-۴۸۳-۴۸۹

۴۹۰-۵۵۱-۵۷۴-۵۸۶-۵۹۶-۵۹۳

۶۱۱-۶۱۹-۶۲۳-۶۲۴-۶۳۴-۶۶۷

۶۷۵-۷۲۹-۷۳۳-۷۹۸-۷۹۹

۸۰۲-۸۱۰-۸۲۸-۹۳۴-۹۴۶-۹۹۵

۱۰۰۳-۱۰۰۶

